

2020

STUDIU - Nivel Gimnazial

Identificarea percepției și
atitudinilor elevilor față de
fenomenul violenței școlare și
al delincvenței juvenile

CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ

STUDIU PRIVIND PERCEPȚIA ȘI ATITUDINILE ELEVILOR FAȚĂ DE FENOMENUL VIOLENȚEI ȘCOLARE ȘI AL DELINCVENȚEI JUVENILE - NIVEL GIMNAZIAL

ASPECTE TEORETICE

Din puncte de vedere social, delincvența juvenilă și violența reprezintă o problemă care capătă dimensiuni din ce în ce mai ample, cu atât mai mult cu cât, odată cu creșterea folosirii tehnologiei și implicarea copiilor / adolescenților în mediul virtual, aceasta devine tot mai subtilă și greu de identificat și prevenit.

Școala reprezintă o parte integrantă a comunității, fiind un mediu în care elevul petrece mare parte din zi și având o influență majoră în formarea și integrarea socială a acestuia. Studiile realizate până în prezent în societatea românească, privind violența în școli, au identificat-o, în special, în legătură cu violența adulților față de copii, făcându-se asocierea între familia disfuncțională și comportamentul potențial violent al copiilor provenind din acest tip de familie. Acest studiu răspunde unei nevoi de cunoaștere a percepției elevilor de gimnaziu asupra dimensiunii, formelor de manifestare și cauzelor fenomenului de violență școlară, această abordare fiind necesară mai ales din perspectiva elaborării unor strategii de prevenire și ameliorare.

Scopul și obiectivele studiului:

Scopul studiului este acela de a pune în evidență cauzele și contextele specifice în care se produc cazurile de violență școlară și delincvență juvenilă.

Obiectivele:

- ✓ Identificarea situațiilor de violență școlară și delincvență juvenilă și elaborarea unei tipologii a fenomenului;
- ✓ Identificarea cauzelor generatoare ale violenței în școală;
- ✓ Percepția asupra fenomenului de delincvență juvenilă;
- ✓ Identificarea principalelor modalități de prevenire;
- ✓ Formularea unor recomandări.

INSTRUMENTUL FOLOSIT ȘI APLICARE

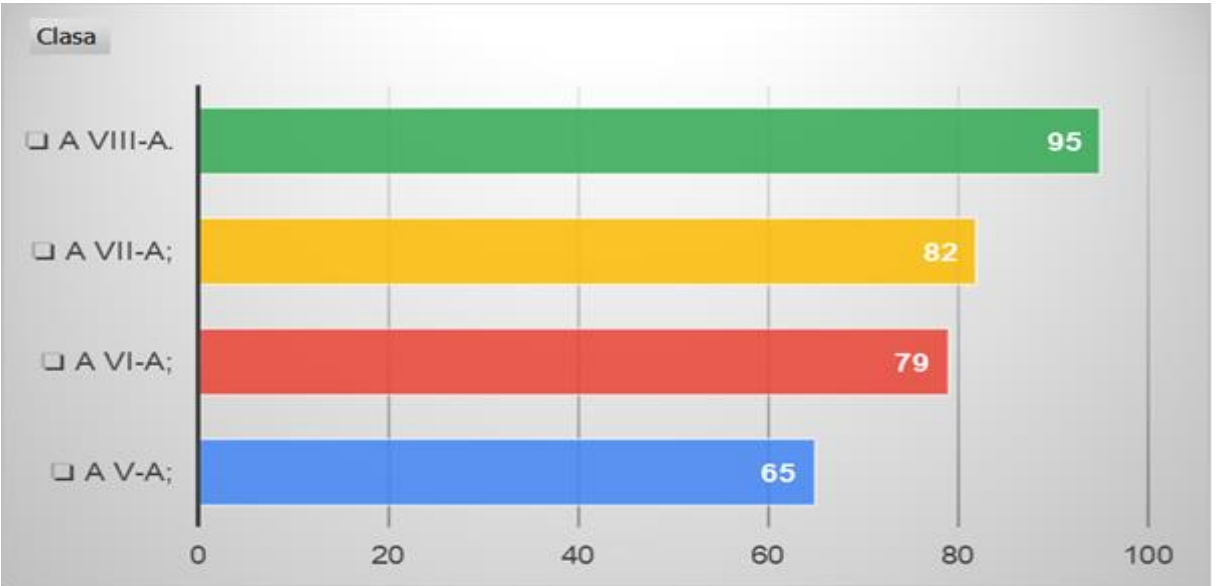
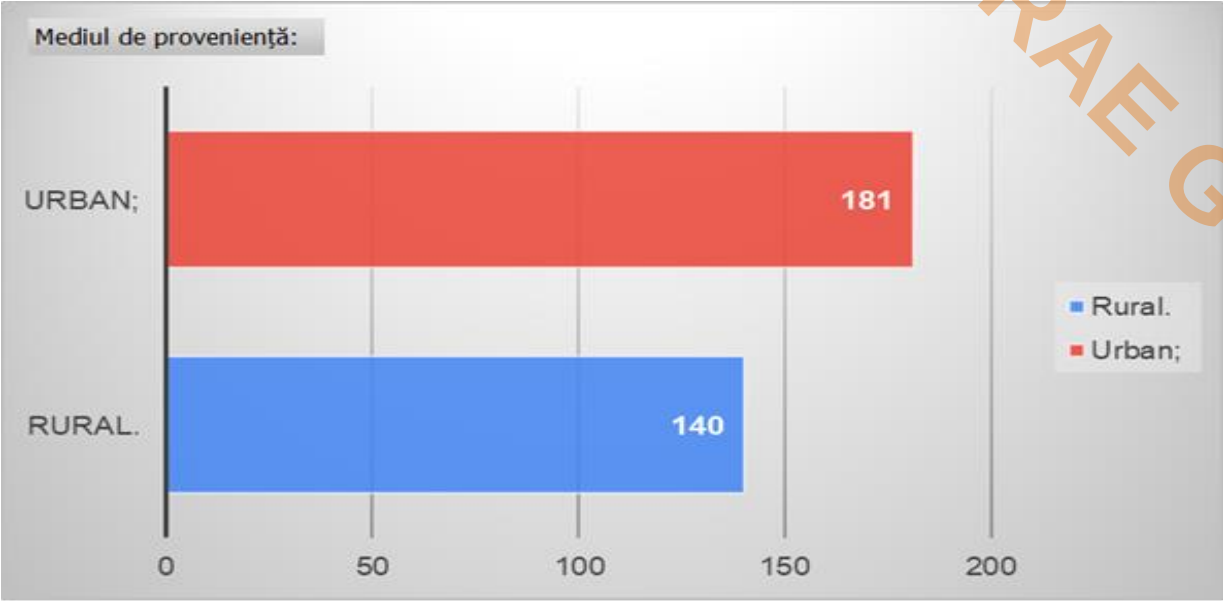
În cadrul studiului s-a folosit ca instrument de cercetare chestionarul. Acesta a fost conceput de echipa de elaborare din cadrul CJRAE Gorj. Studiul desfășurat de către CJRAE a fost mult mai complex, urmărind să analizeze percepția elevilor din toate cele trei niveluri de învățământ, chestionarul aplicat fost elaborat special pentru nivelul gimnazial împărțit în două secțiuni (Identificarea posibilelor comportamentelor violente și *Percepția elevilor față de delincvența juvenilă*), cu 28 de itemi, dar și o secțiune destinată colectării datelor de identificare ale grupului țintă (*unitatea de învățământ, mediul de proveniență, genul și clasa*).

Acesta a fost aplicat on-line, în luna noiembrie, sub formă de chestionar Google Forms, elevilor din clasele V-VIII (clase unde s-au înregistrat / semnalat comportamente violente), din mai școli din județul Gorj, atât din mediul urban, cât și din mediul rural, asigurând astfel reprezentativitatea eșantionului.

Conform datelor de identificare din *Secțiunea III* a chestionarului, putem remarca faptul că la studiu au participat 321 de elevi de gimnaziu, 181 de elevi provenind din mediul urban și 140 din cel rural.

În privința distribuției pe sexe și aici avem date aproximativ egale, înregistrând 180 de fete și 141 de băieți, iar distribuția pe clase se prezintă astfel:

- ✓ Clasa a Va - 65 elevi;
- ✓ Clasa a Vla - 79 elevi;
- ✓ Clasa a Vila - 82 elevi;
- ✓ Clasa a Vlla - 95 elevi.

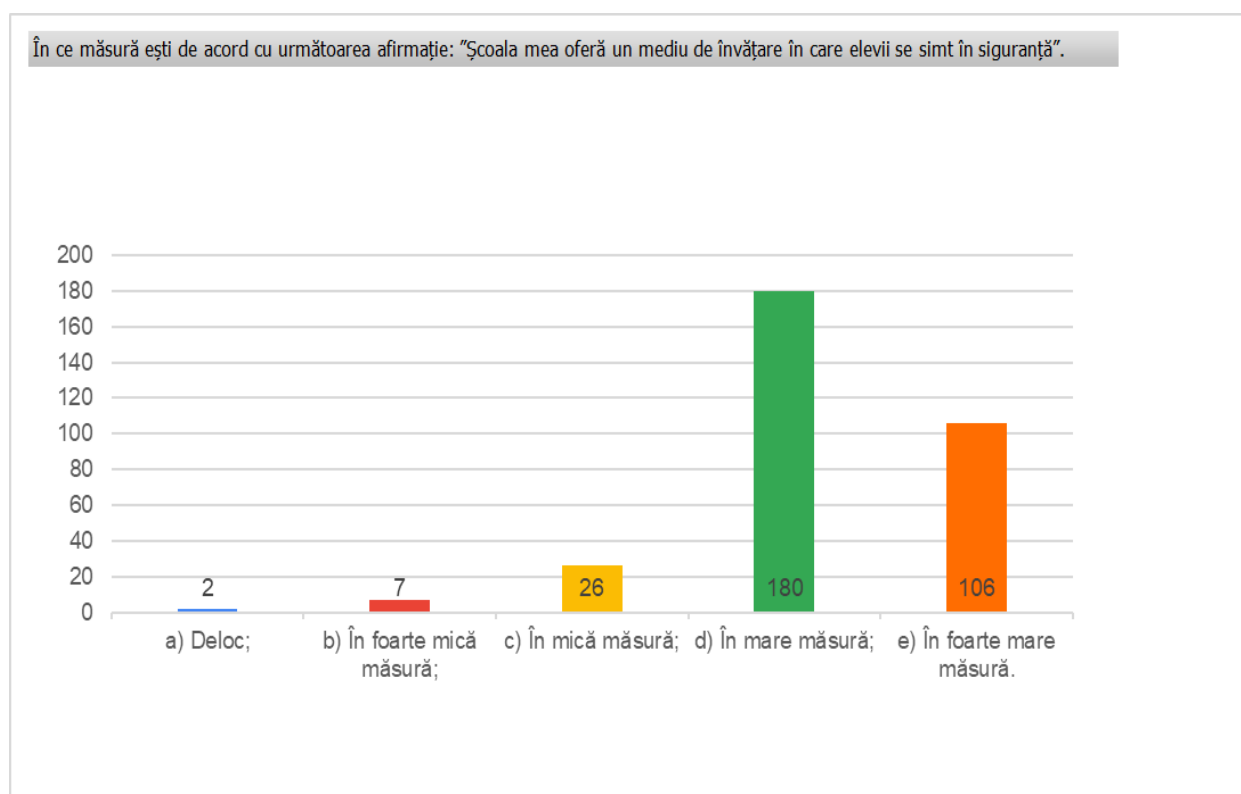
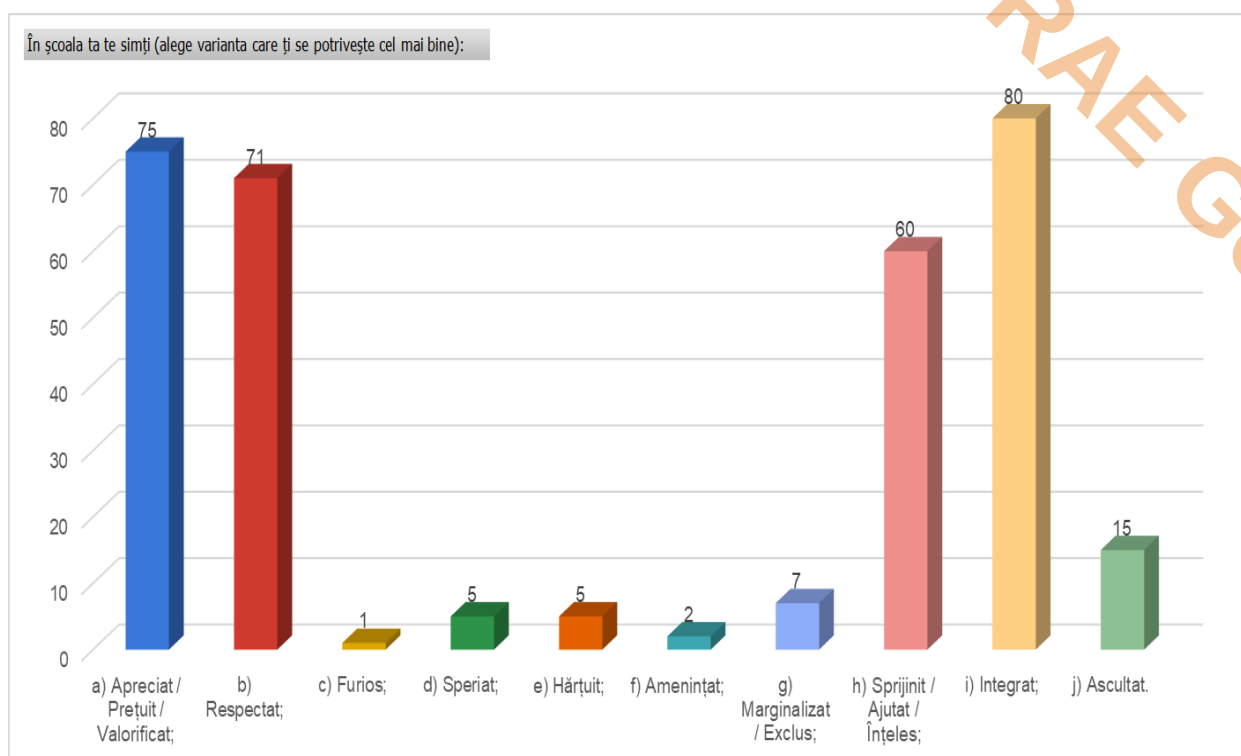
REZULTATELE STUDIULUI

SECȚIUNEA I. IDENTIFICAREA POSIBILELOR COMPORTAMENTE VIOLENTE

Așa cum am prezentat, chestionarul folosit are două secțiuni, iar prima secțiune are ca scop identificarea posibilelor comportamente violente în rândul elevilor. Primele două întrebări „În școala ta te simți:” și „În ce măsură ești de acord cu următoarea afirmație: *Școala mea oferă un mediu de învățare în care elevii se simt în siguranță*” urmăresc să măsoare modalitatea în care elevul se raportează la climatul educațional din școală, felul în care se simte atunci când se gândește la atmosfera generală de învățare existentă în școala lor. Astfel, prima întrebare a avut 10 variante de răspuns, care au cuprins atât aspecte pozitive, cât și aspecte negative. Analizând distribuția răspunsurilor, conform graficului de mai jos, putem observa foarte clar faptul că elevii de gimanzii se raportează în mod pozitiv la climatul educațional din școala lor, simțindu-se:

- Integrați - 80 elevi (25,2 %);
- Apreciați / prețuiți / valorificați - 75 elevi (23 %)
- Respectați - 71 elevi
- Sprijiniți / ajutați / înțeleși - 60 elevi
- Ascultați - 15 elevi
- Marginalizați / excluși - 7 elevi
- Speriați - 5 elevi
- Hărțuit - 5 elevi
- Amenințat - 2 elevi
- Furios - 1 elev.

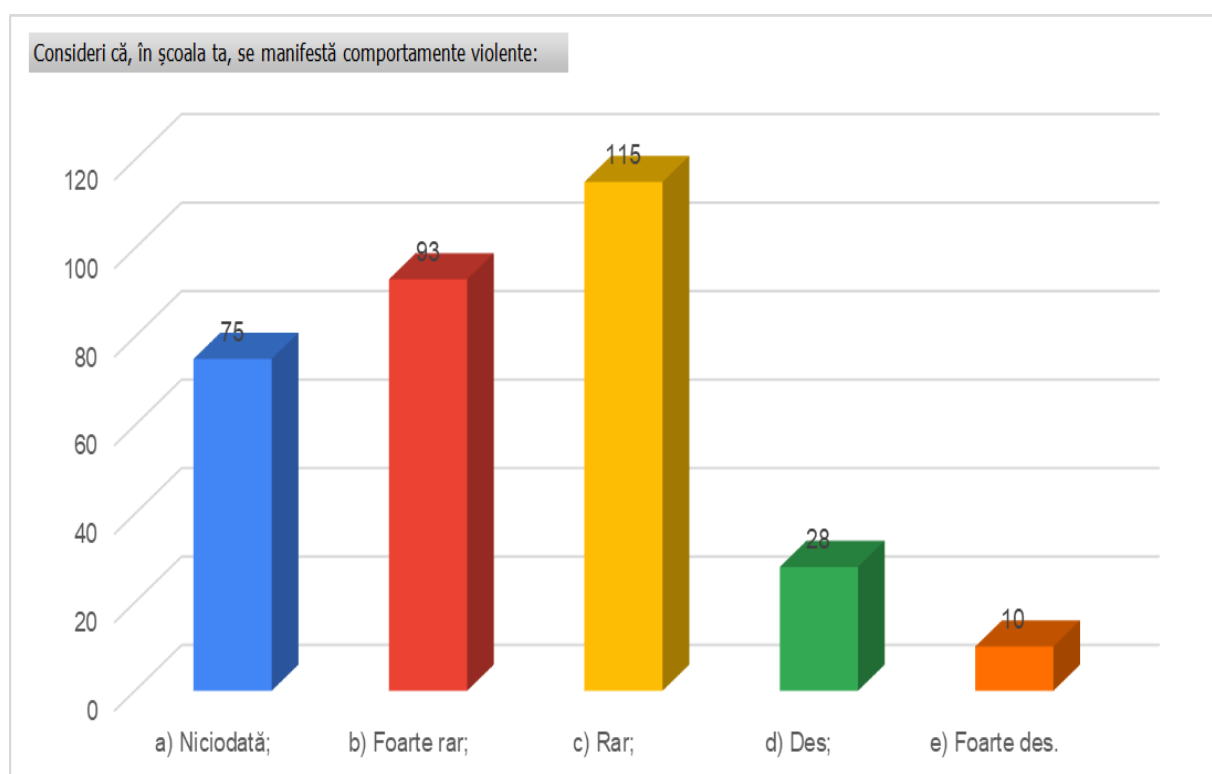
La cea de-a doua întrebare putem observa că elevii percep școala ca un mediu în care se simt în siguranță în foarte mare măsură (180 elevi) sau în mare măsură (106 elevi) și doar 26 în mică măsură și 7 în foarte mică măsură. Ceea ce întărește ideea că elevii percep mediul școlar ca un mediu sigur în care își pot desfășura activitatea.

Itemul 2 din chestionar surprinde frecvența cu care elevii percep că au loc comportamente violente în școală în școala lor. Și în acest caz, putem observa faptul că elevii consideră că în școala lor nu se manifestă comportamente violente, înregistrând un procent de sub 12 % elevi care au răspuns că în școală se manifestă

comportamente violente *des* sau *foarte des*, cei mai mulți dintre elevi apreciind că acestea se manifestă *rar*, *foarte rar* sau *niciodată*.

- rar - 115 elevi (35,83 %);
- foarte rar - 93 elevi (28,97 %);
- niciodată - 75 elevi (23,36 %);
- des - 28 elevi (8,75 %);
- foarte des - 10 elevi (3,12 %).

Întrebările cuprinse la itemul 3 (3.1, 3.2, 3.3) au urmărit să identifice care sunt / frecvența cu care au loc principalele modalități de manifestare a violenței elevilor față de elevi, elevilor față de profesori, dar și a profesorilor față de elevi, aspecte deosebit de importante în înțelegerea violenței în spațiul școlar.

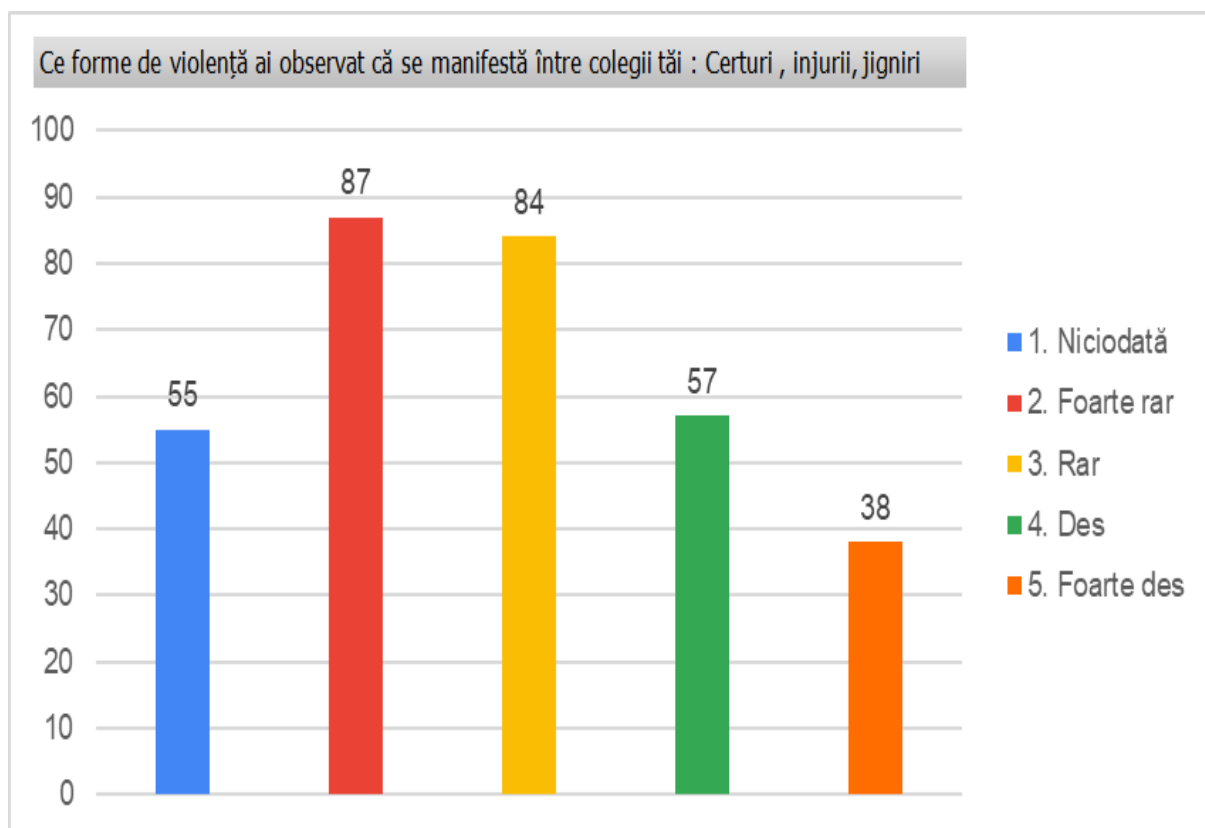
Analizând formele de violență percepute de către elevi ca manifestându-se între colegi, observăm faptul că, raportându-ne la:

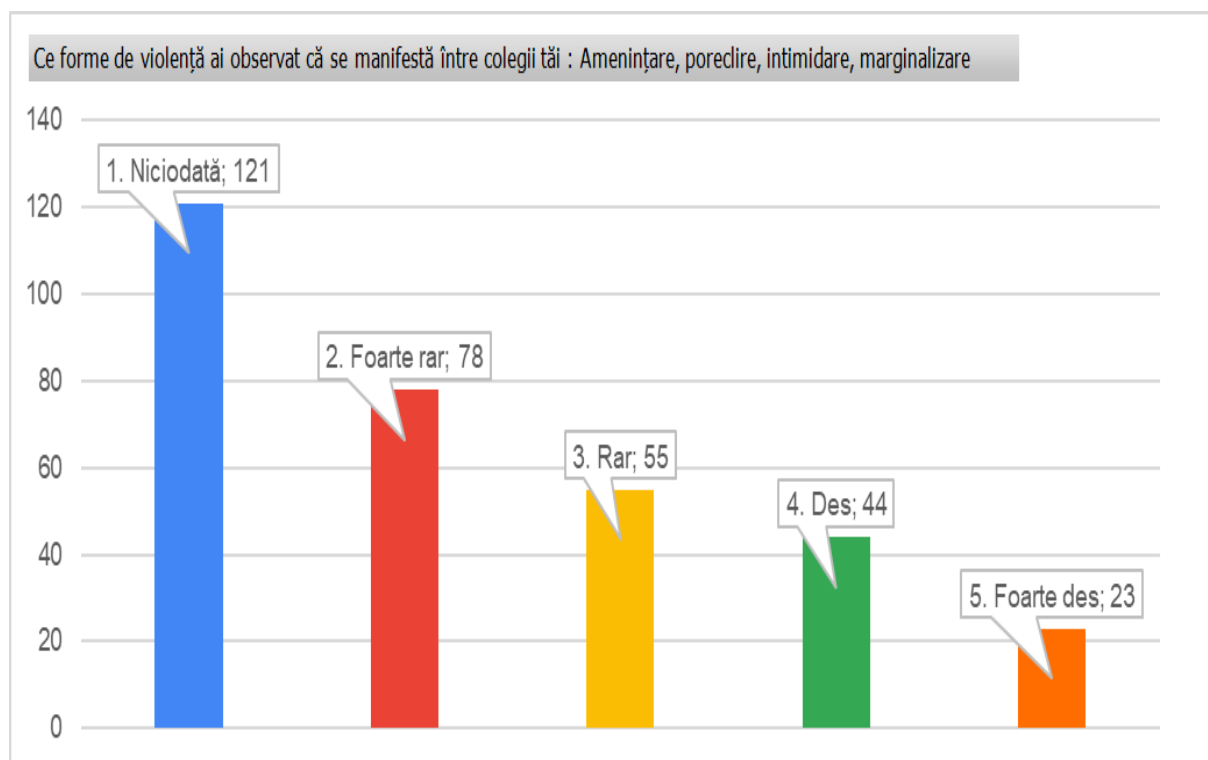
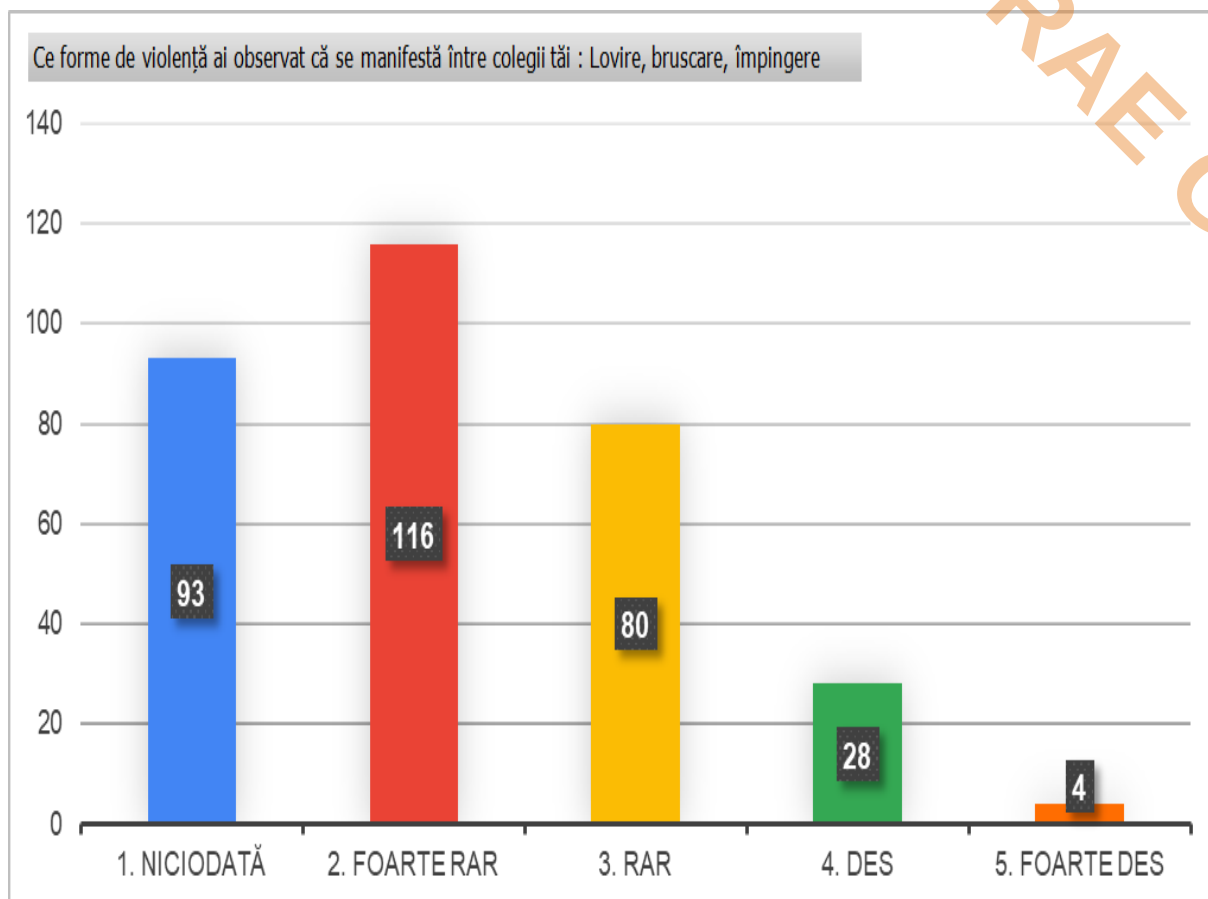
✓ Violența verbală (Certuri, injurii, jigniri) - 87 dintre respondenți consideră că se manifestă *foarte rar*, 84 *rar*, iar 55 au ales răspunsul *niciodată*. Un total de 95 de elevi au declarat că aceste comportamente apar des sau foarte des (aprox. 30 %) dintre respondenți;

✓ Violența fizică (Lovire, bruscare, împingere) - este percepută de către elevi ca manifestându-se *niciodată*, *rar* sau *foarte rar*, ponderea acestor răspunsuri însumate fiind de aprox. 90 % din totalul răspunurilor înregistrate, doar 10 % dintre elevi considerând că aceste forme de violență se manifestă des sau foarte des;

✓ Violența emoțională (Amenințare, poreclire, intimidare, marginalizare) - aici datele înregistrate conturează faptul că, pentru acest item, predomină răspunsul „*Niciodată*” (121 respondenți) și doar aprox. 20 % dintre elevi consideră că aceste comportamente apar *des* sau *foarte des* în comportamentele elevilor față de colegi.

Vedem astfel că, în percepția elevilor, comportamentele violente nu se manifestă foarte des între colegi, iar forma percepută ca fiind cea mai mai întâlnită este violența verbală (certuri, injurii, jigniri).

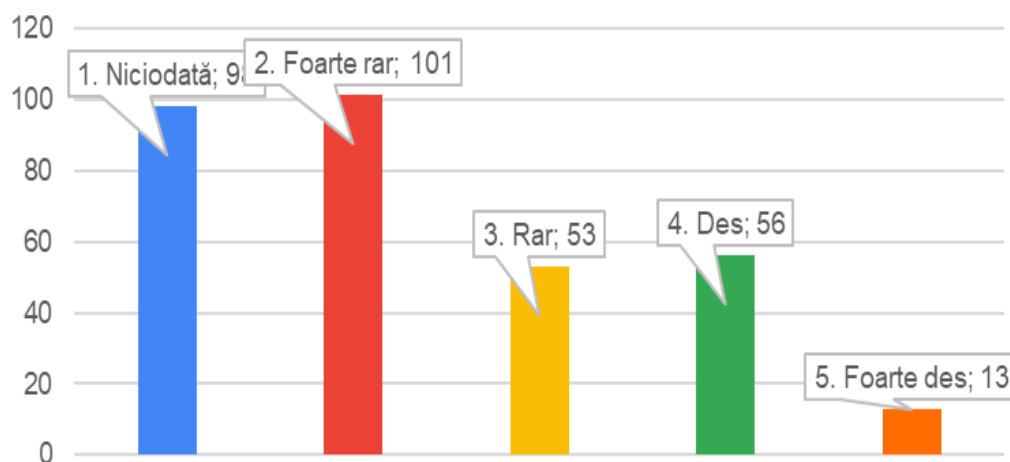

Din răspunsurile oferite de către elevi la întrebarea privind comportamentul violent manifestat de elevi față de profesori putem observa faptul că, din perspectiva elevilor, se petrec foarte rar sau rar astfel de comportamente, indiferent de forma de manifestare, rezultând astfel faptul că atmosfera la clasă este una funcțională, neexistând probleme majore în comunicarea dintre elevi și profesori.

- ✓ Indisciplina la clase - 56 de elevi consideră că aceasta se manifestă *des*, iar 13 *foarte des*, deci un procent de aprox. 21 %, reclamă producerea acestor comportamente;
- ✓ Absenteism, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei - 36 de elevi percep producerea acestor comportamente ca fiind *des sau foarte des* (12 % din totalul participanților la studiu);
- ✓ Ignorarea mesajelor transmise de către profesori - 33 de elevi consideră că acest tip de comportament se manifestă *des* și 7 consideră că acesta apare *foarte des* în raportarea elevilor față de profesori (aprox. 15 % din respondenți);
- ✓ Atitudini răutăcioase, ironice, nepoliticoase - și în acest caz de manifestare violentă față de profesori răspunsurile înregistrate pentru variantele „Des” / „Foarte des” sunt puține (37 / 16), predominând răspunsul „Niciodată” (138 răspunsuri înregistrate).

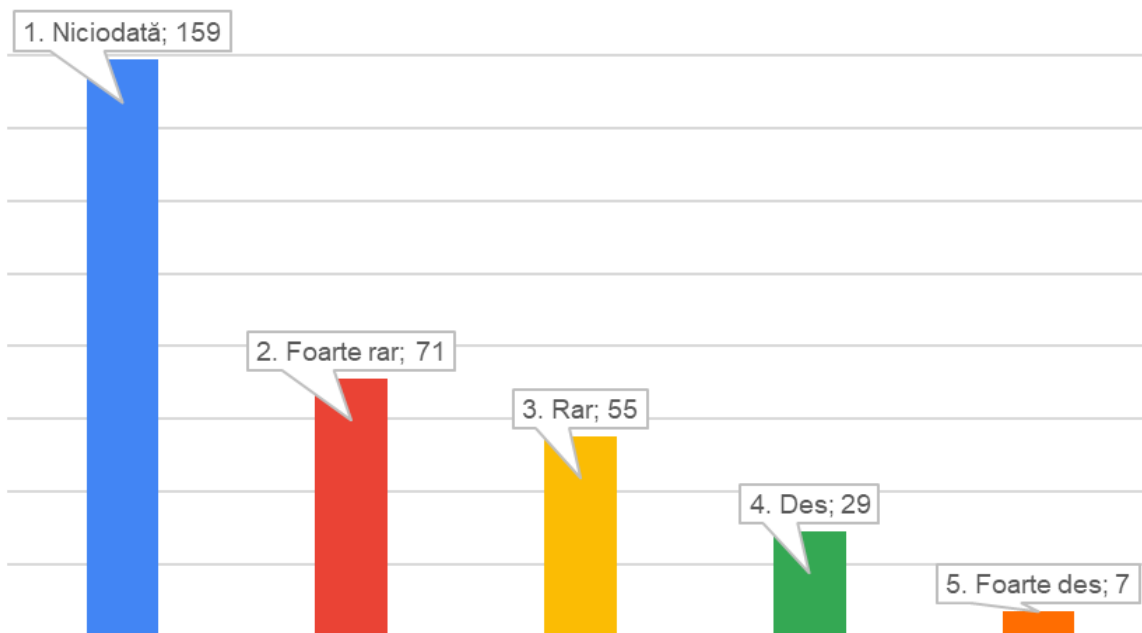
Deci, dacă analizăm forma de comportament violent care predomină în manifestările elevilor față de profesori putem observa faptul că, din perspectiva elevilor, cea mai întâlnită este *indisciplina la clasă*, o formă de violență care nu este neapărat îndreptată împotriva profesorilor, ci poate avea multiple alte cauze. Ar fi totuși interesant de urmărit care este perspectiva cadrelor didactice asupra acestui fenomen, iar acest lucru poate reprezenta baza unui viitor studiu.

Care sunt formele de violență pe care colegii tăi le manifestă față de profesorii din școala ta? Indisciplină în clase

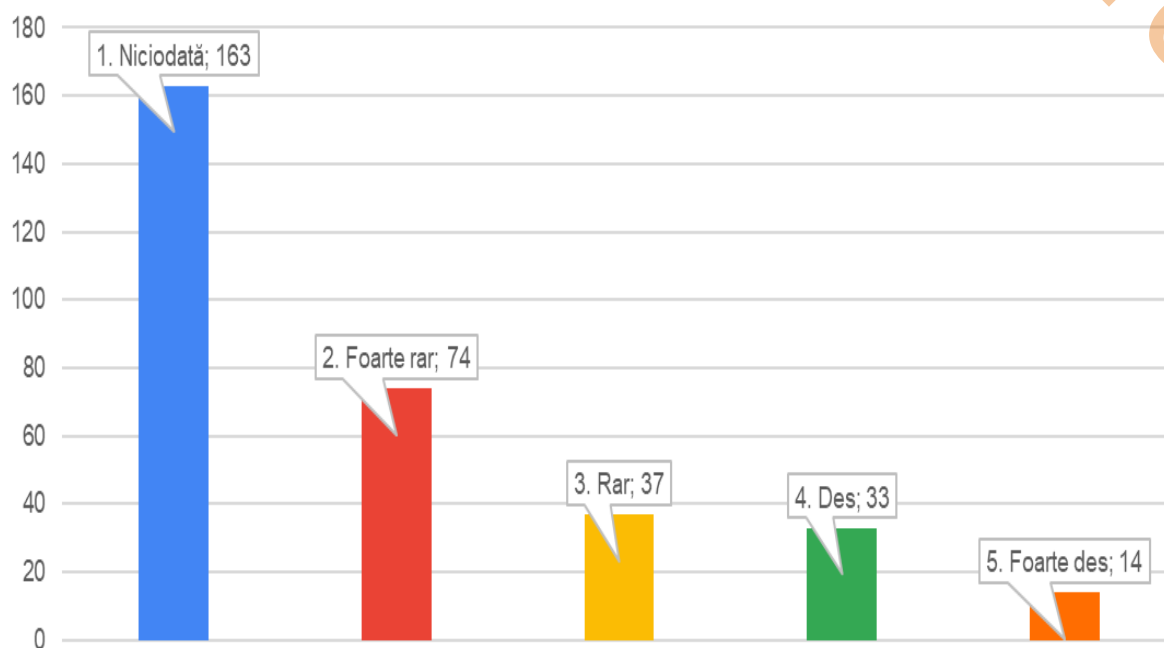
Care sunt formele de violență pe care colegii tăi le manifestă față de profesorii din școala ta?

Absenteism, fuga/întârzierea de la ore, părăsirea clasei în timpul orei

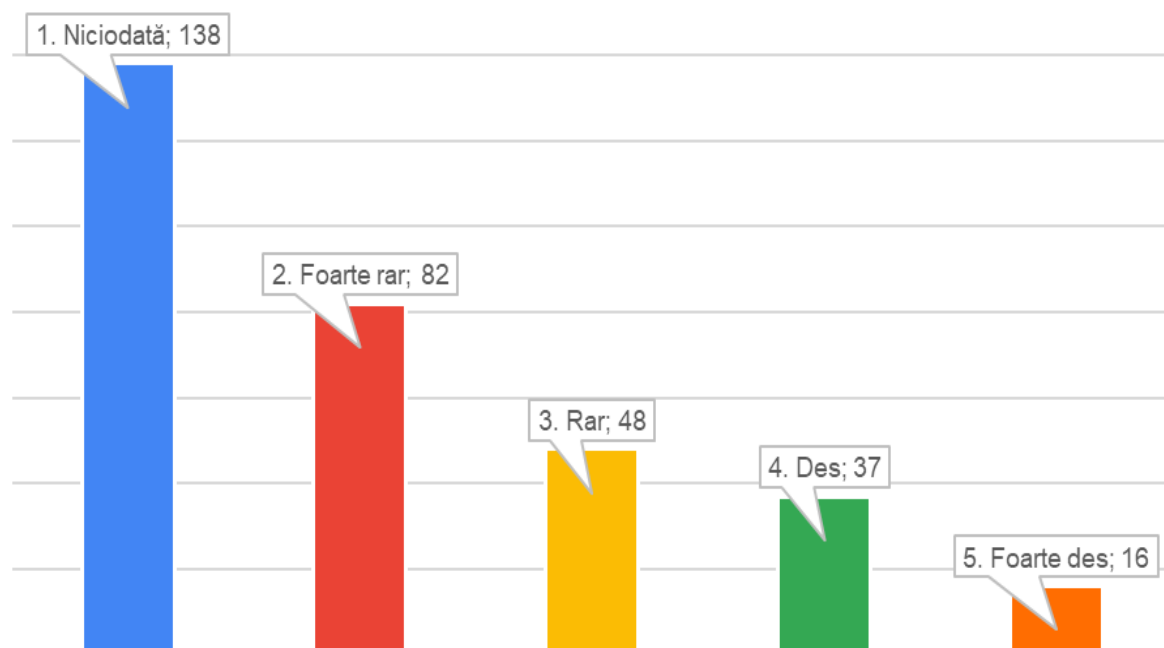
Care sunt formele de violență pe care colegii tăi le manifestă față de profesorii din școala ta?

Ignorarea mesajelor transmise de către profesori

Care sunt formele de violență pe care colegii tăi le manifestă față de profesorii din școala ta?

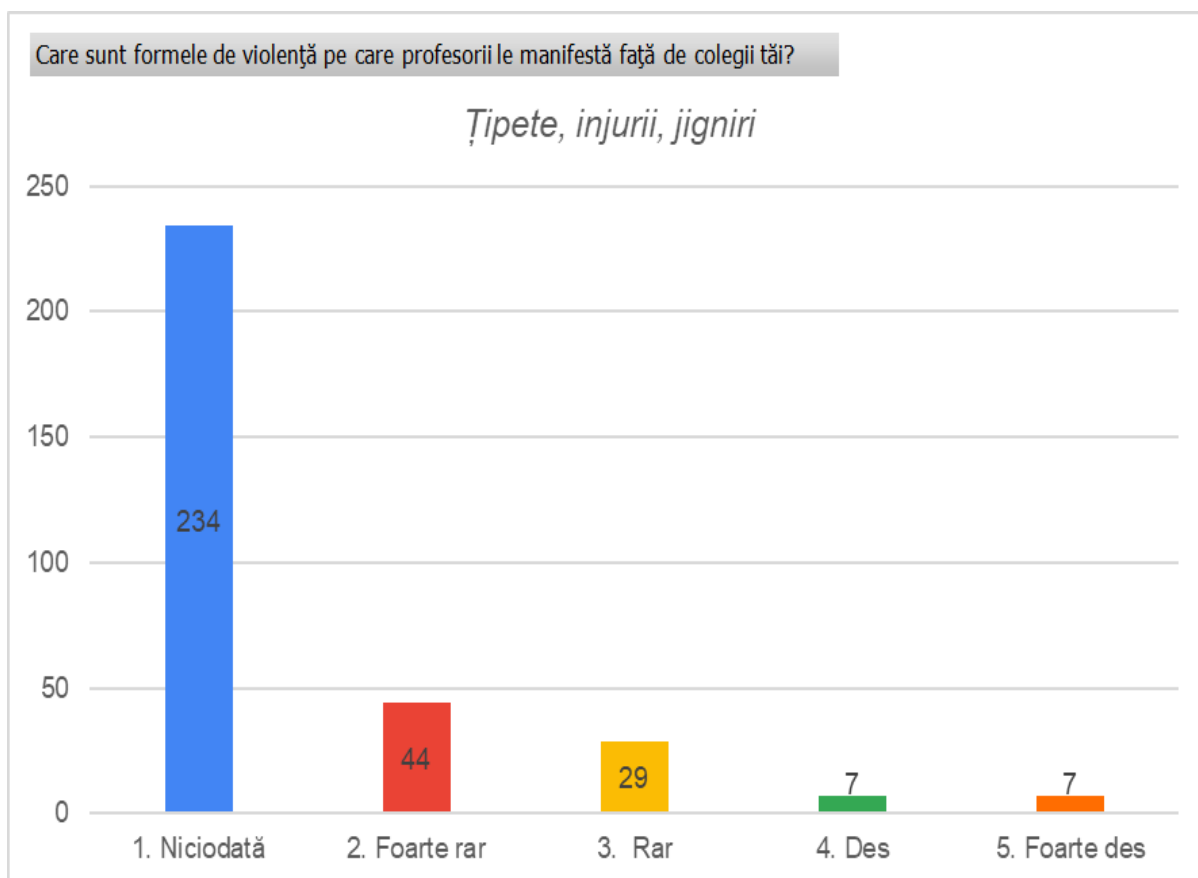
Atitudini răutăcioase, ironice, nepoliticoase

Un aspect foarte important în înțelegerea violenței școlare este și existența comportamentelor violente manifestate de profesori față de elevi, sub diverse forme. Deși subiect sensibil, am considerat necesar să analizăm și acest aspect, deoarece profesorii reprezintă, direct sau indirect, modelele de comportament ale elevilor. Dacă aceștia îi percep pe profesorii lor ca având comportamente violente față de ei este foarte probabil ca aceste comportamente vor fi preluate și manifestate la rândul lor de către elevi.

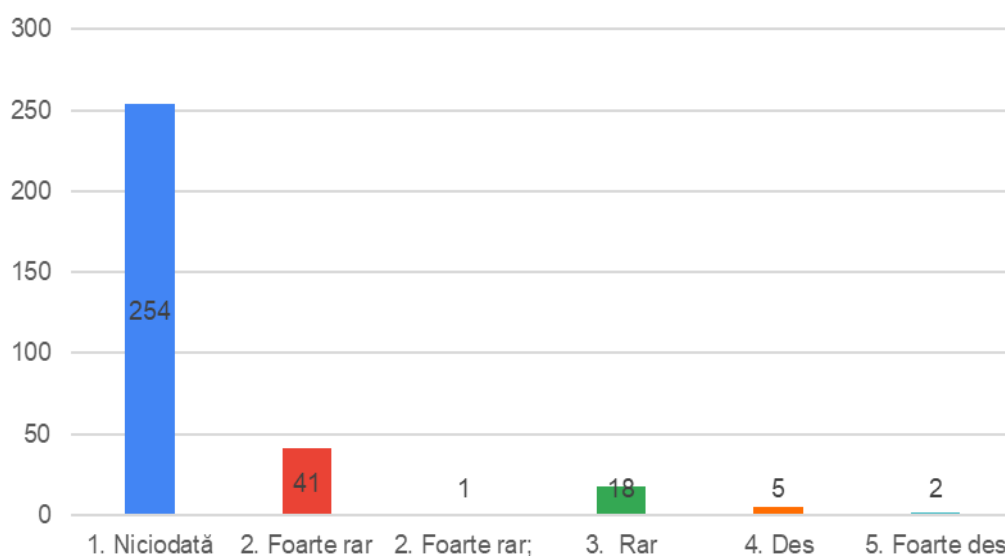
Analizând toate cele șase grafice de mai jos care arată distribuția răspunsurilor elevilor în funcție de tipul de comportament, putem observa foarte clar faptul că, indiferent de forma de manifestare a violențelor, predomină răspunsul „Niciodată”, iar pentru răspunsurile „Des” sau ”Foarte des” înregistrând sub zece răspunsuri pentru oricare dintre formele de manifestare.

Putem astfel concluziona că elevii consideră că profesorii de la clasă au o atitudine potrivită, încurajează colaborarea, ascultarea activă, toleranța, asigurând astfel un bun management al clasei.

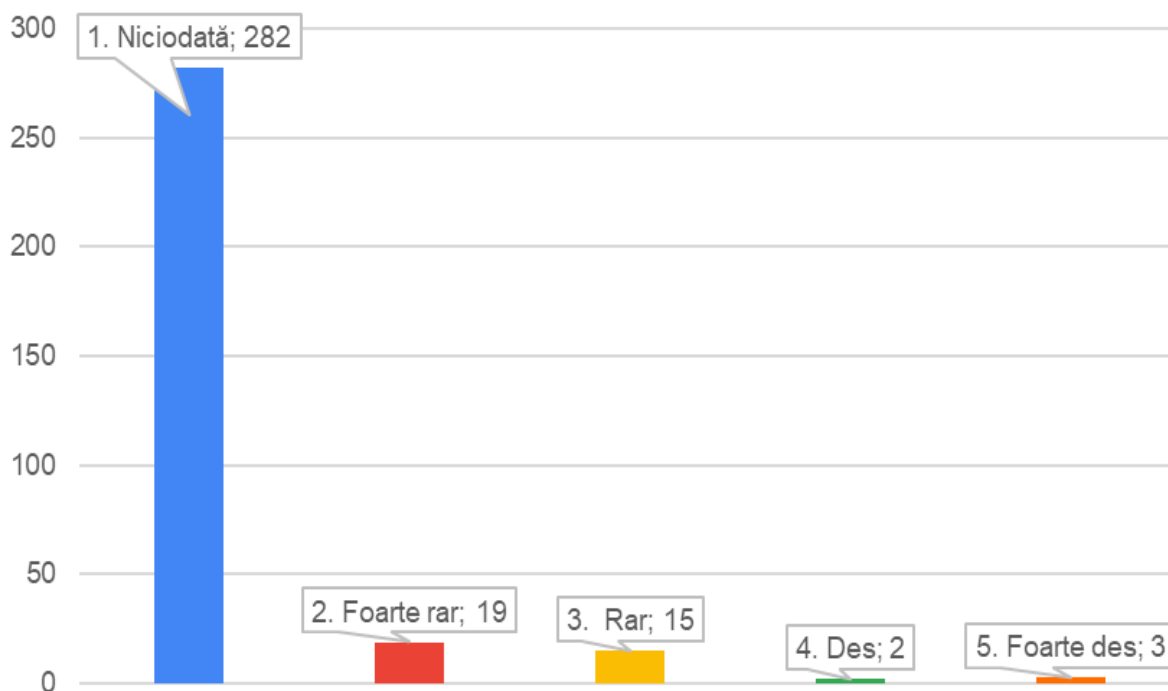
Care sunt formele de violență pe care profesorii le manifestă față de colegii tăi?

Excluderea de la activitățile didactice

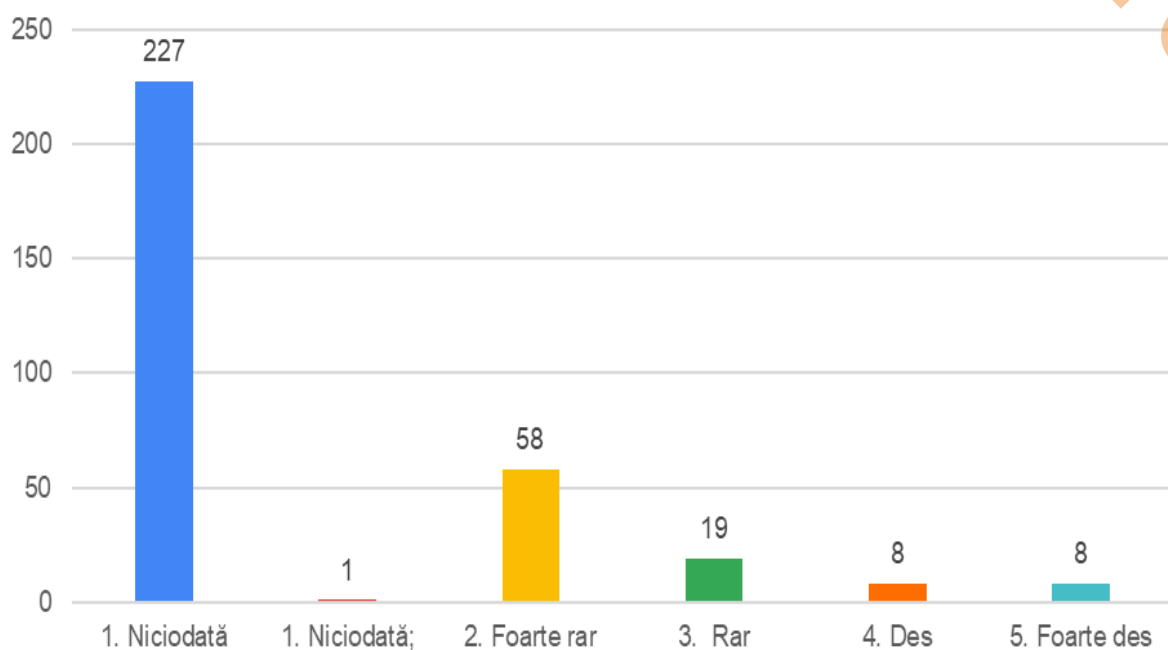
Care sunt formele de violență pe care profesorii le manifestă față de colegii tăi?

Pedeapsa fizică

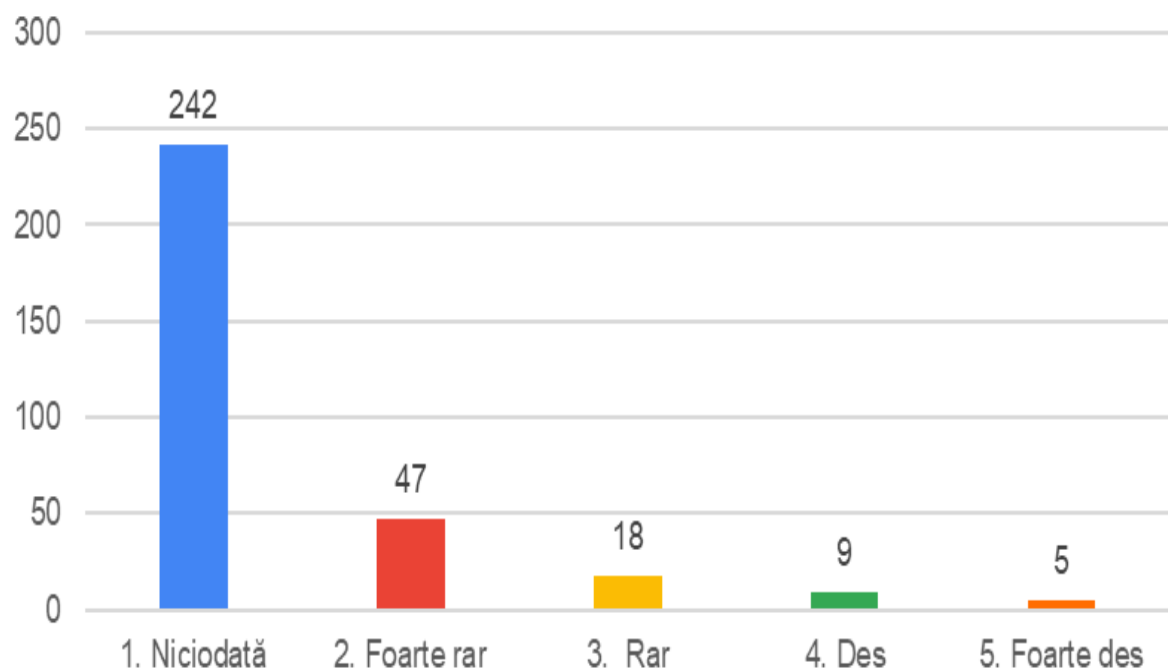
Care sunt formele de violență pe care profesorii le manifestă față de colegii tăi?

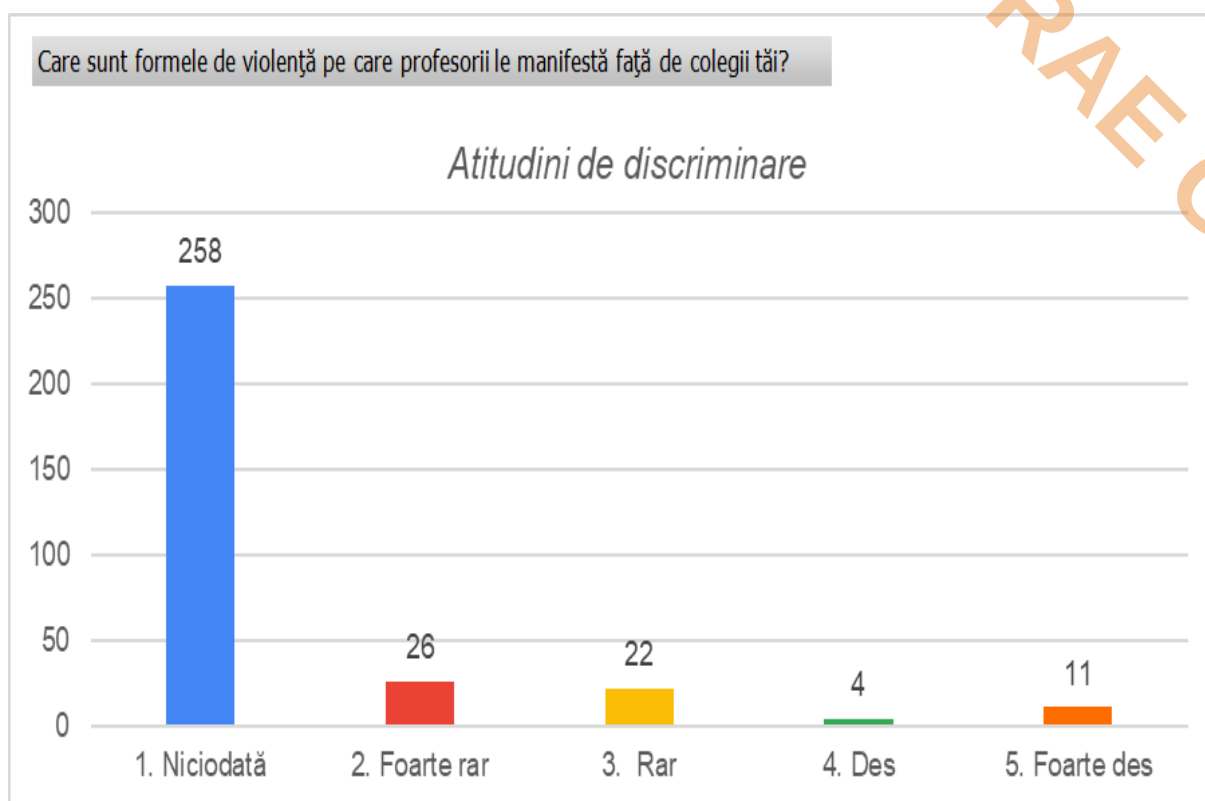
Ignorarea mesajelor elevilor

Care sunt formele de violență pe care profesorii le manifestă față de colegii tăi?

Gesturi sau priviri amenințătoare

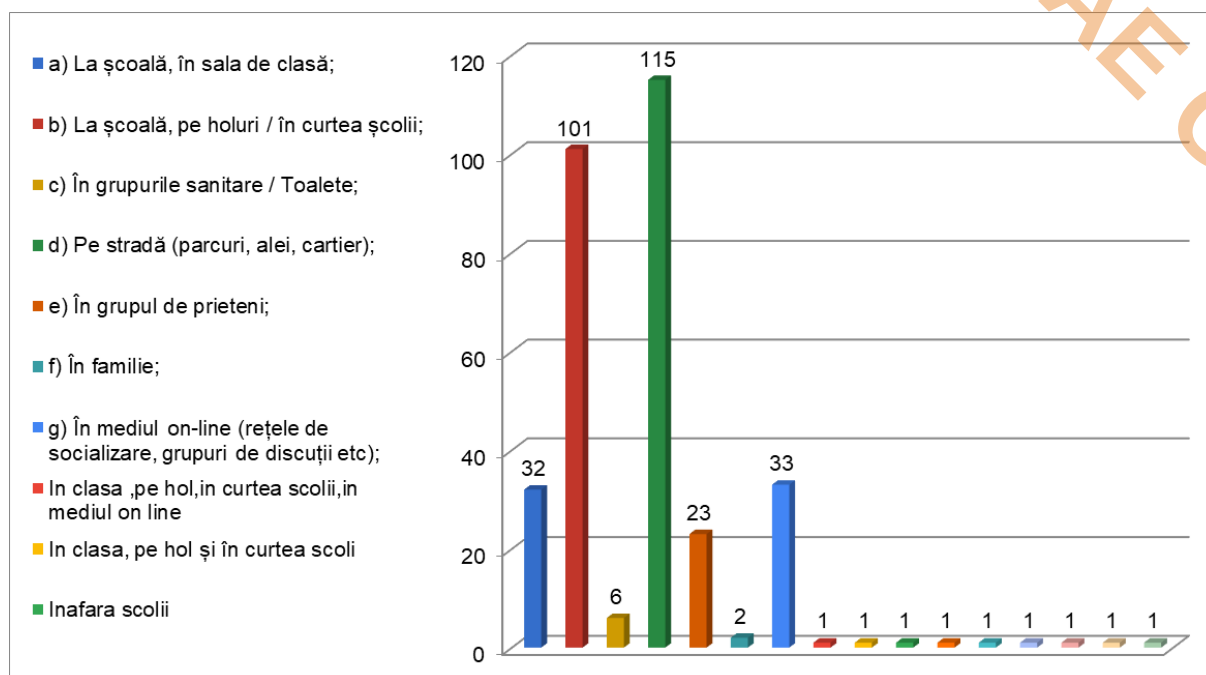
Prin întrebarea 4 ne-am propus să aflăm care sunt locurile în care elevii consideră că pot avea loc manifestări ale unor comportamente violente. Analizând răspunsurile la această întrebare putem identifica locurile considerate „periculoase” și lua măsuri de creștere a securității în acestea.

Din graficul de mai jos putem observa faptul că cele mai multe răspunsuri s-au înregistrat la variantele:

- ✓ Pe stradă (parcuri, alei, cartier) - 115 răspunsuri;
- ✓ La școală (pe holuri, în curtea școlii) - 101 răspunsuri;
- ✓ În mediul on-line - 33 răspunsuri;
- ✓ La școală, în sala de clasă - 32 răspunsuri.

Vedem că primele două variante de răspuns însumează împreună aproape 70 % din răspunsurile exprimate, deci putem considera că este necesar să acordăm o atenție sporită asigurării siguranței elevilor în aceste locuri, cu atât mai mult cu cât se apleacă la cele mai multe manifestări violente au loc, de fapt, în afara spațiului școlar, ceea ce trebuie să atragă o mai puternică implicare a comunității locale și a instituțiilor abilitate să asigure paza și ordinea spațiilor publice.

Consideri că un comportament violent se manifestă mai ales?

Întrebările de la itemul 5 (5.1, 5.2, 5.3) măsoară calitatea de martor a elevilor la comportamente violente manifestate în cadrul școlii și modalitatea de raportare la scenele surprinse.

Calitatea de martor este una extrem de importantă, deoarece acesta nu este implicat direct în actul de violență, dar are un rol esențial în gestionarea lui prin alegerea unei modalități de raportare: pasivitate; susținerea agresorului (suporteri evidenți) sau apărători potențiali / reali.

Din totalul de 321 de respondenți, 152 au mărturisit că au fost martori la acte violente petrecute în cadrul școlii, iar 169 au răspuns că nu au surprins astfel de comportamente.

Din cei 152 de elevi care au răspuns cu „Da” vom observa faptul că majoritatea elevilor au ales să reacționeze la scenele surprinse astfel:

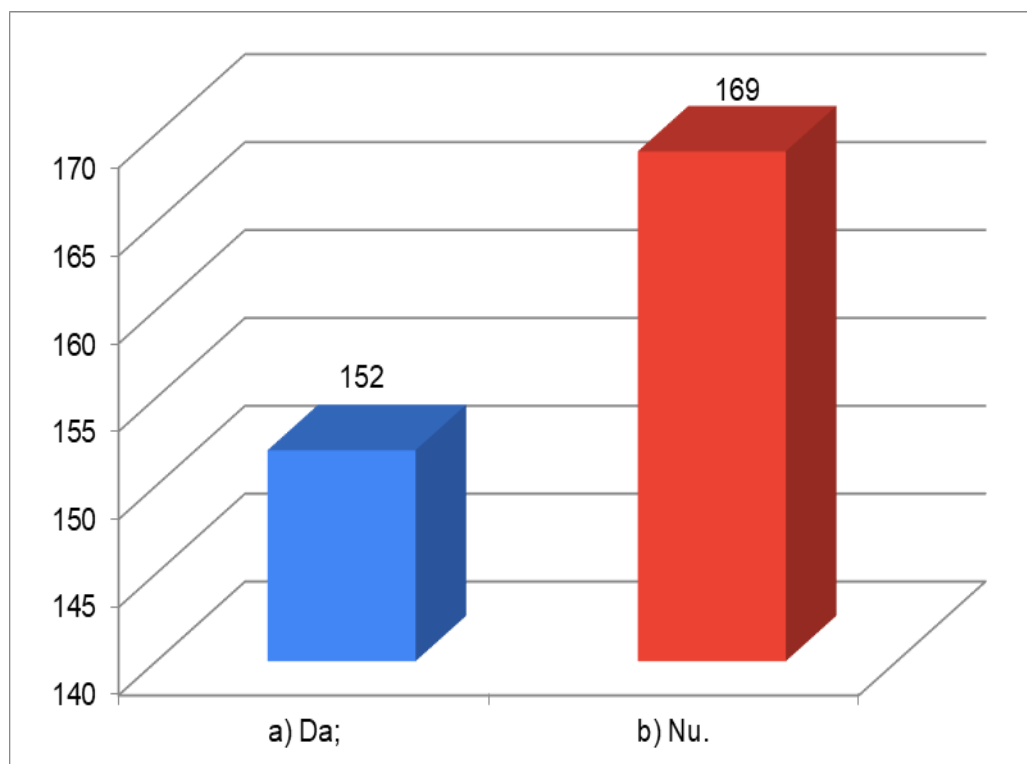
- ✓ 56 elevi au anunțat un adult;
- ✓ 54 elevi au încercat să aplaneze situația;
- ✓ 37 nu s-au implicat.

Prin urmare, așa cum am prezentat, calitatea de martor reprezintă este esențială în gestionarea conflictului, iar cei mai mulți dintre elevi aleg să se implice pentru a pune capăt formelor de agresiune identificate.

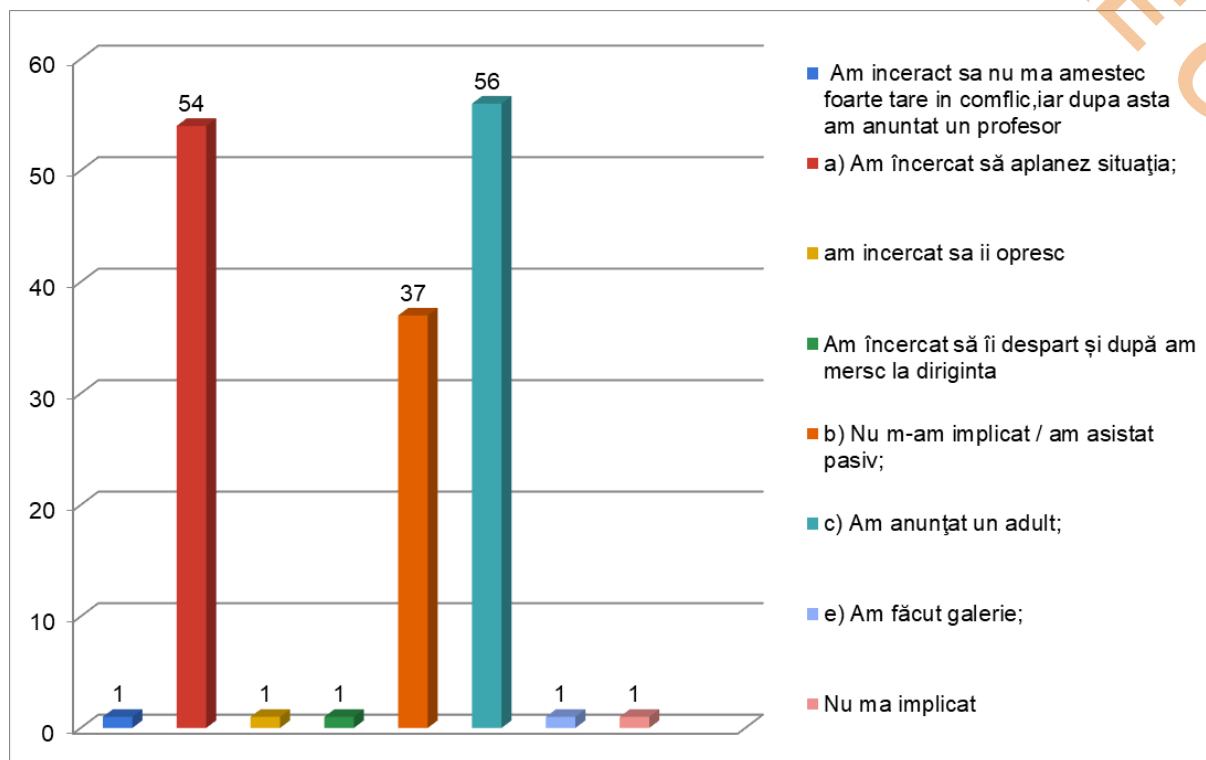
Analizând și răspunsurile celor 169 de elevi care nu au fost marorii unor comportamente violente, dar care au fost rugați să își imagineze cum ar reacționa dacă ar fi în această situație, observăm că se păstrează aceeași tendință, aceea de implicare în stoparea conflictului:

- ✓ 112 elevi ar anunțaun adult;
- ✓ 29 ar încerca să aplaneze situația;
- ✓ 27 nu s-ar implica.

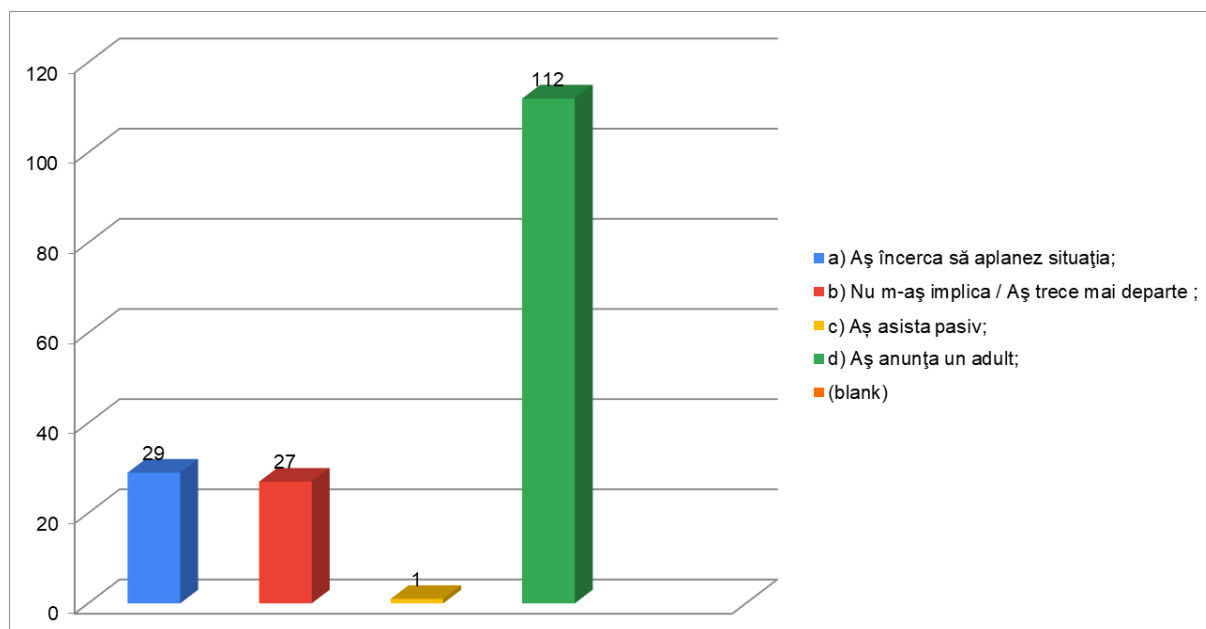
Ai asistat / ai fost martorul unor comportamente / acte violente în cadrul școlii?

Dacă ai răspuns cu „DA” la întrebarea 5.1., te rog să specifice cum ai reacționat în situația respectivă:

Dacă ai răspuns cu „NU” la întrebarea 5.1., te rog să îți imaginezi că surprinzi / ești martorul unor acte de violență în cadrul școlii. Cum reacționezi în această situație?

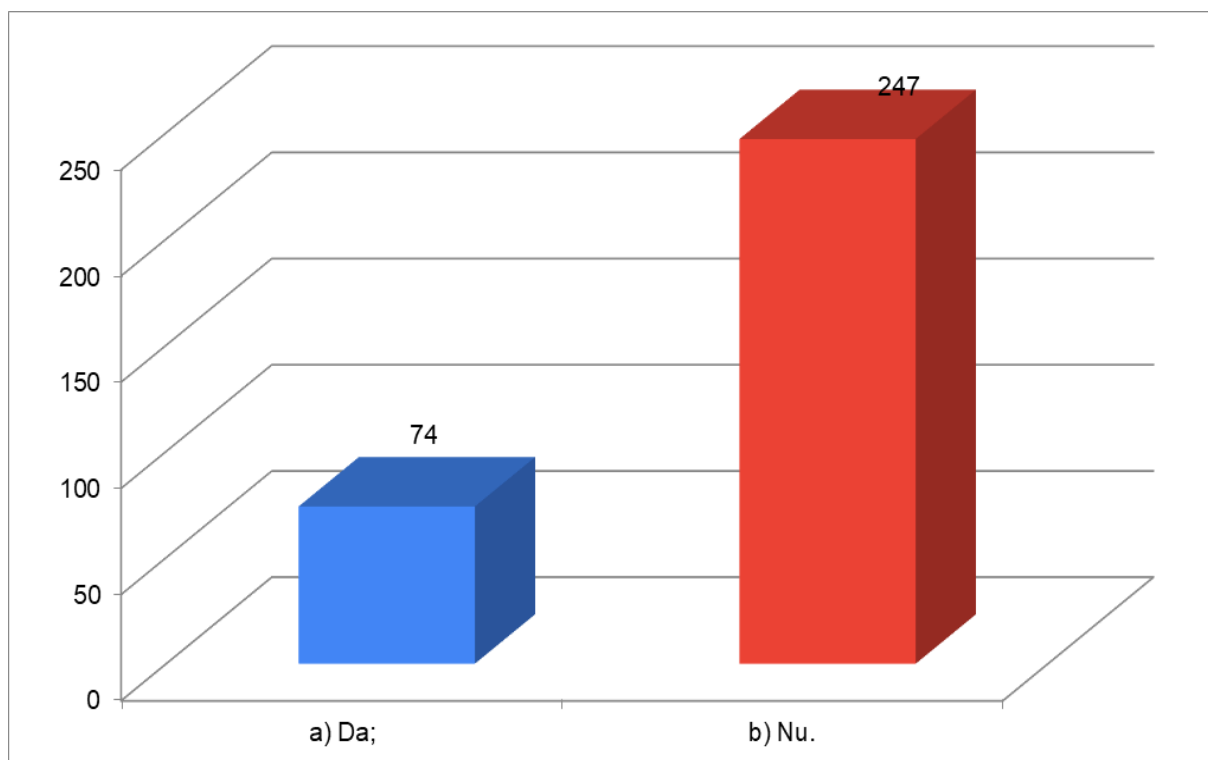

Itemul 6 din chestionar (întrebările 6.1, 6.2, 6.3) are ca rol descoperirea calității de victimă a agresiunii și modalitatea de manifestare a comportamentului violent (fizic, verbal, emoțional). Aceste întrebări sunt extrem de importante în

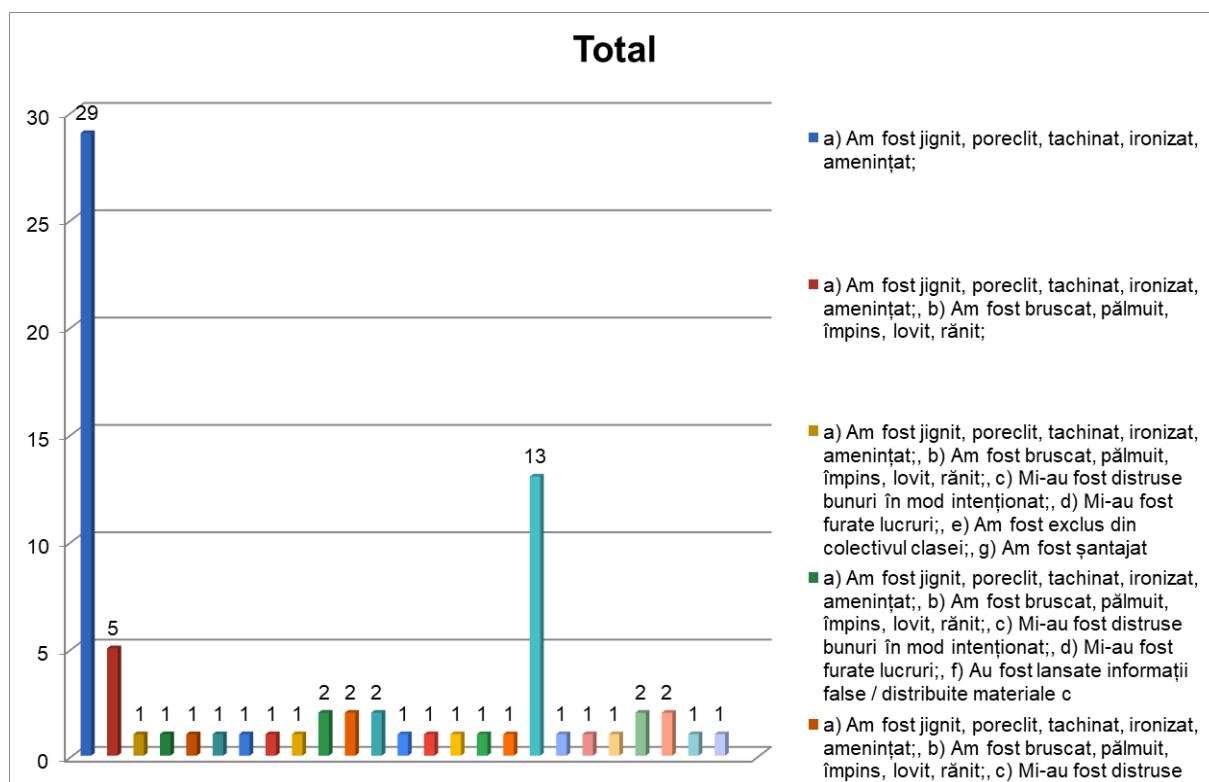
gestionarea actelor de violență din școală și oferă o imagine de ansamblu asupra felului în care victimele agresiunilor percep acest fenomen.

Răspunsurile la întrebarea „*Ai fost victima vreunui comportament violent ?*” oferă o confirmare a datelor înregistrate anterior, oglindind faptul că elevii nu consideră că se manifestă comportamente violente în cadrul școlii. Astfel, doar un procent de 23 % dintre elevi au declarat că au fost victime ale unor comportamente violente. Cu toate acestea, nu trebuie neglijat acest procent, întrucât este foarte clar că astfel de comportamente pot avea urmări grave atât la nivel individual, cât și în plan social, astfel încât trebuie luate măsuri ferme de prevenire a manifestărilor violente de orice fel.

Dintre cei care au răspuns că au fost victime ale comportamentelor violente cei mai mulți au mărturisit că „*am fost jignit, poreclit, tachinat, ironizat, amenințat*” (29 răspunsuri), iar 13 au mărturisit că „*Am fost bruscat, pălmuit, împins, lovit, rănit*”. În afară de aceste răspunsuri s-au mai înregistrat și alte răspunsuri combinate, într-un număr foarte mic, putând spune că sunt cazuri izolate ale acestor manifestări.

situație te-ai aflat: (sunt

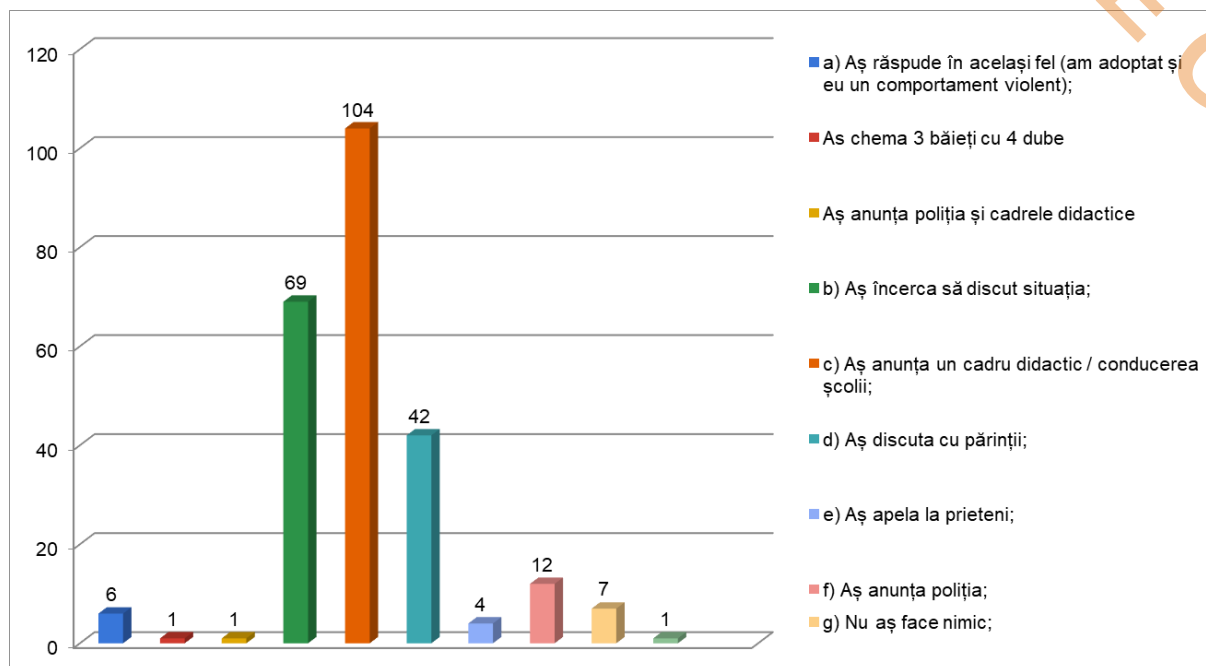

Cei 247 de elevi care au răspuns că nu afost victime ale unor comportamente violente au fost rugați să specifice cum ar reacționa dacă ar fi puși în această situație. Răspunsurile înregistrate evidențiază faptul că cei mai mulți ar alege să anunte / să discute despre acest lucru. Astfel:

- ✓ 104 elevi ar anunța un cadru didactic / conducerea școlii;
- ✓ 69 elevi ar încerca să discute situația (dorind astfel aplanarea conflictului);
- ✓ 42 elevi ar discuta cu părinții;
- ✓ 12 elevi ar anunța poliția.

Din răspunsurile primite putem observa încrederea de care se bucură în rândul elevilor cadrele didactice / conducerea școlii, aceștia fiind primii la care elvii consideră că pot apela.

Dacă ai răspuns cu „NU” la întrebarea 6.1., te rog să specifice cum ai reacționa:

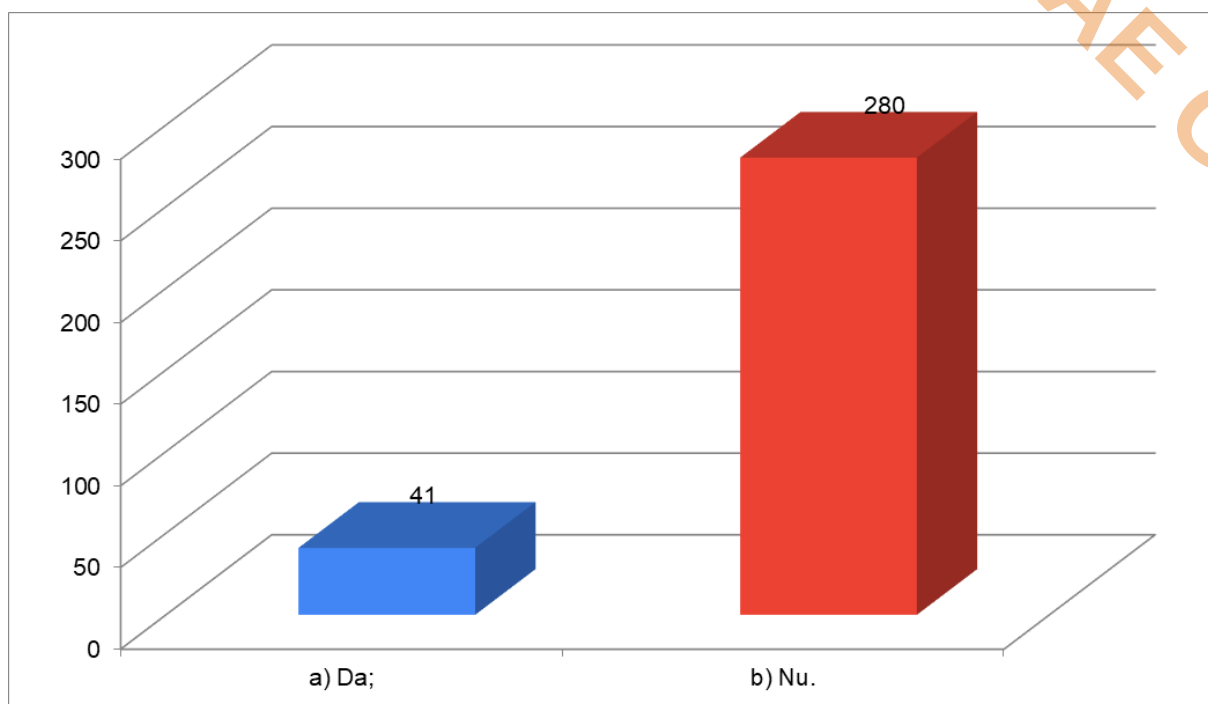
Calitatea de agresor și motivul manifestării comportamentelor violente a elevilor este evidențiată de răspunsurile la itemul 7 (7.1 și 7.2). Vedem faptul că doar 41 dintre elevi afirmă că au manifestat astfel de comportamente, iar motivele invocate de aceștia au fost:

- ✓ A trebuit să mă apăr - 20 elevi;
- ✓ Am fost provocat - 14 elevi;
- ✓ Nu m-am putut controla - 6 elevi.

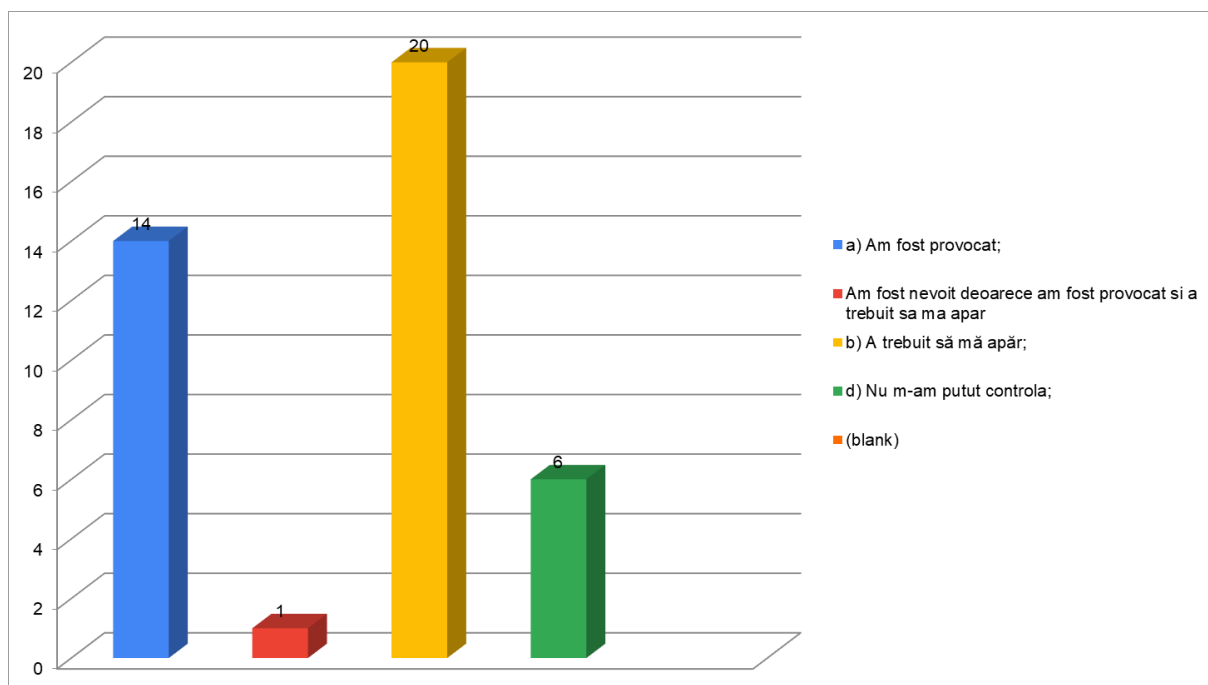
Vedem astfel faptul că, elevii care mărturisesc că au apelat la violență în raport cu alte persoane, se consideră, de fapt, victime ale unor agresiuni.

Urmărind consecințele pe care elevii le evidențiază prin răspunsurile lor (itemul 8), este important de notat faptul că 15 elevi (aprox.37 %) au specificat faptul că nu li s-a întâmplat nimic după ce au manifestat un astfel de comportament. Consider că acest procent este suficient de mare pentru a reevalua modalitatea de sancționare a formelor de violență întrucât cunoaștem rolul important pe care sancțiunea îl are din punct de vedere social în corectarea comportamentelor antisociale.

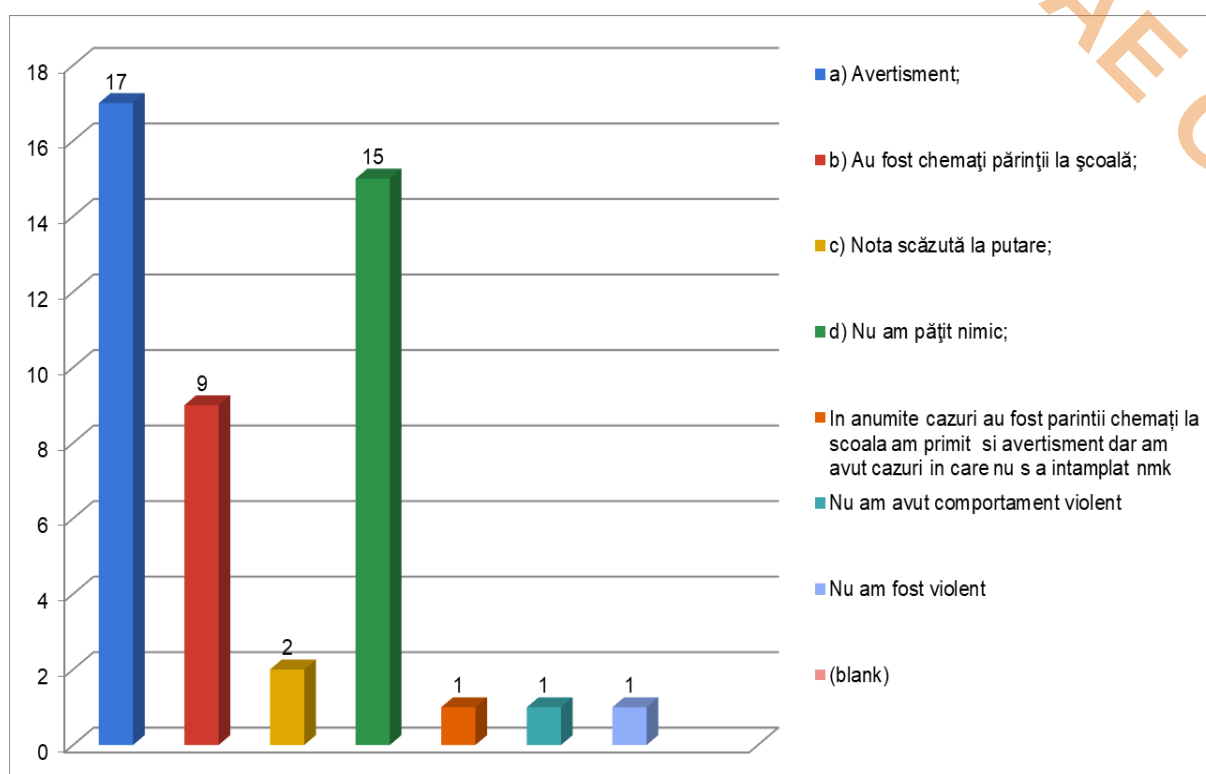
Ai manifestat vreodată un comportament violent față de cineva ?

Dacă ai răspuns „DA” la întrebarea 7.1., te rog să specifice ce anume te-a determinat să faci acest lucru:

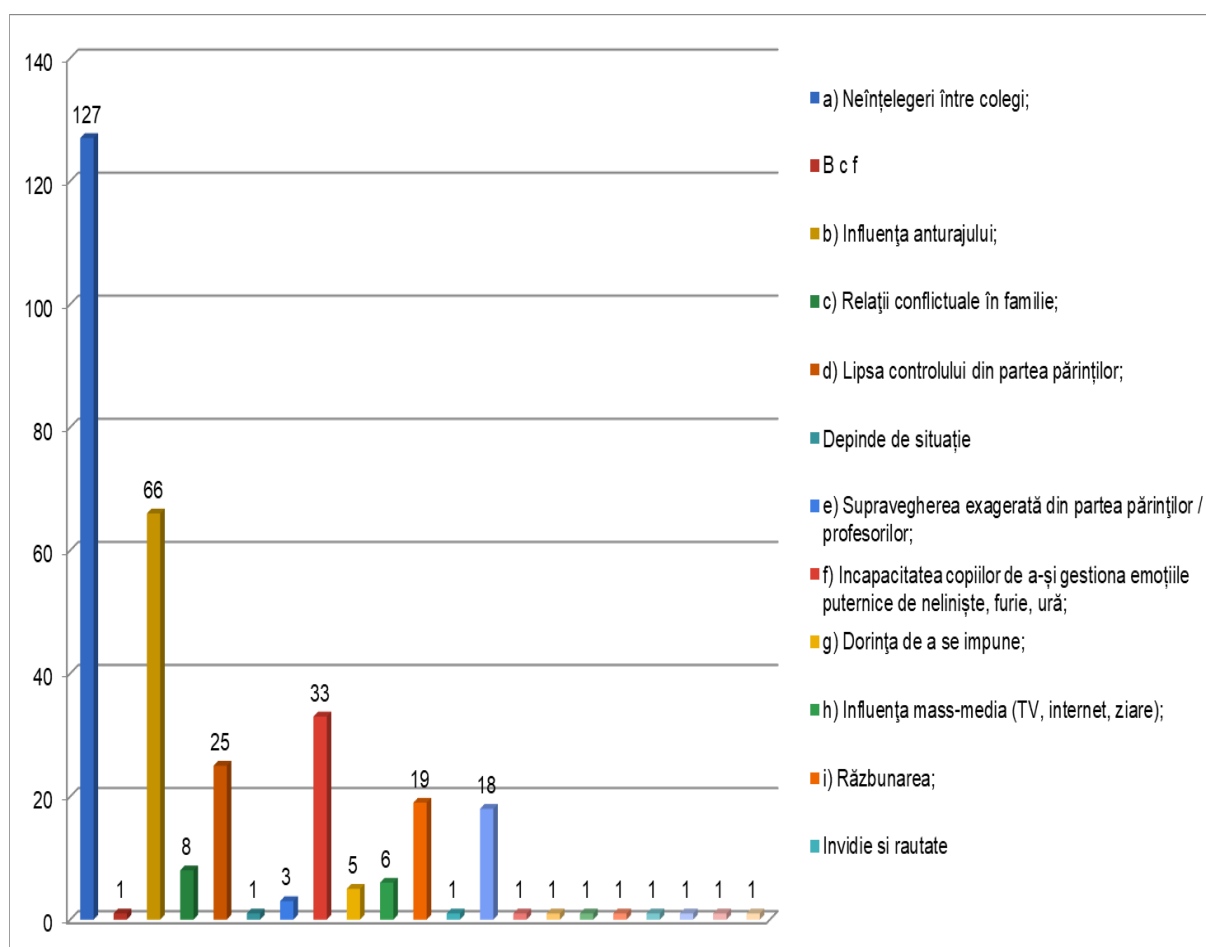
Ce consecințe a avut comportamentul tău violent?

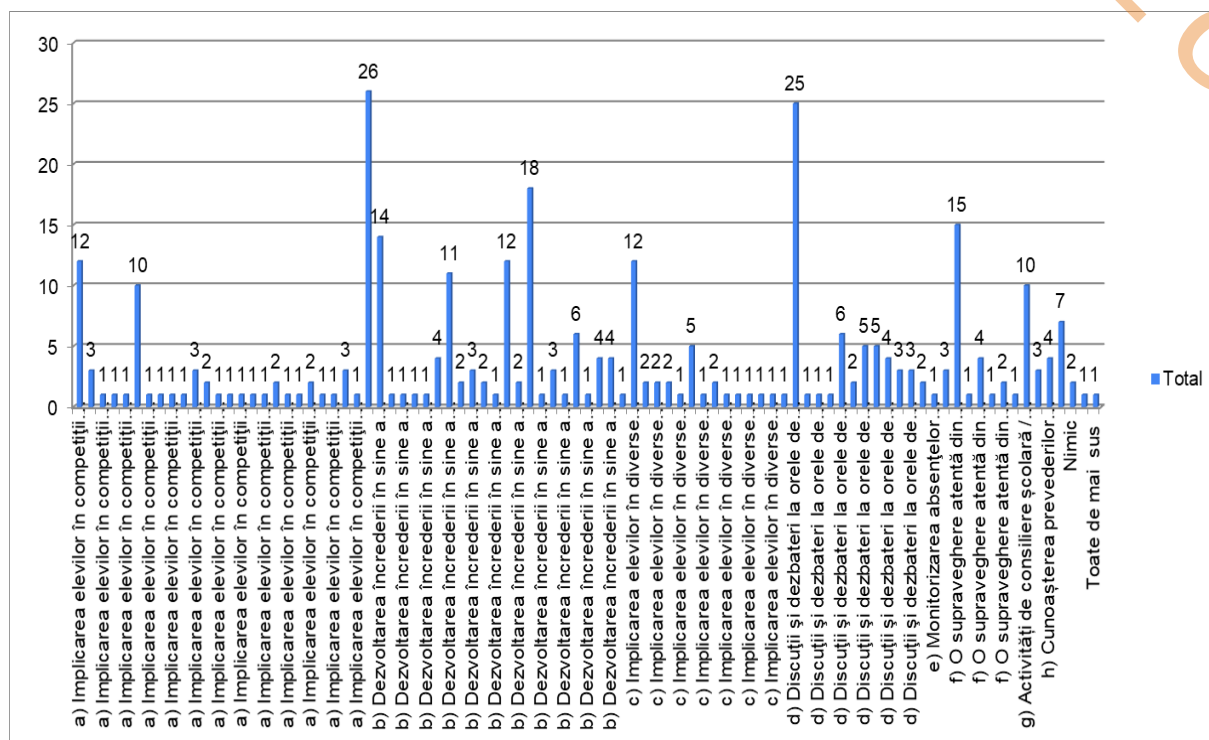
Elevii consideră că principalele cauze ale apariției comportamentelor violente sunt, în special, neînțelegerile între colegi (127 răspunsuri) sau influența anturajului (66 răspunsuri), dar și incapacitatea de gestionare a emoțiilor (33) sau lipsa controlului din partea părinților (25) sau răzbunarea (19 răspunsuri). Este necesar să analizăm aceste răspunsuri și raportându-ne la categoria de vârstă din care elevii fac parte (11-14 ani), vorbim astfel despre perioada preadolescenței și adolescenței când influența grupului de egali crește, dorința de afirmare a propriei personalități este din ce în ce mai mare, dar capacitatea de gestionare a emoțiilor și autocontrolul nu sunt pe deplin dezvoltate, astfel încât pot foarte ușor apărea manifestări violente. Este necesar să acordăm o atenție deosebită, în calitate de specialiști, realizării de activități care să dezvolte stima de sine, autocontrolul sau cunoașterea și gestionarea emoțiilor. De altfel, răspunsurile la itemul 10 „Cum crezi că pot fi prevenite comportamentele violente în școală” întăresc tocmai aceste idei. Mai mult, putem observa rolul esențial pe care elevii consideră că îl au profesorul diriginte și profesorul consilier școlar, dar și părinții. Vedem astfel, că o bună colaborare între acești actori educaționali poate diminua semnificativ manifestarea comportamentelor violente la elevii de gimnaziu.

- ✓ *Discuții și dezbateri la orele de dirigenție* - 145 (46,3%);
- ✓ *Dezvoltarea încrederii în sine a elevilor și a optimismului* - 134 (42,8%);
- ✓ *Activități de consiliere școlară / psihopedagogică cu profesorul consilier școlar* - 95 (30,4%);
- ✓ *O supraveghere atentă din partea părinților / persoanelor care au în grijă copiii* - 92 (29,4%);
- ✓ *Implicarea elevilor în diverse activități educative școlare /extrașcolare* - 82 (26,2%);
- ✓ *Implicarea elevilor în competiții sportive* - 52 (16,6%);
- ✓ *Aplicarea sancțiunilor prevăzute în regulamentul școală* - 50 (16%);
- ✓ *Cunoașterea prevederilor regulamentului școlar* -38 (12,1%);
- ✓ *Monitorizarea absențelor școlare* - 21 (6,7%);
- ✓ *Altă variantă* -2 (0,3%).

Care crezi că sunt cauzele comportamentelor violente?

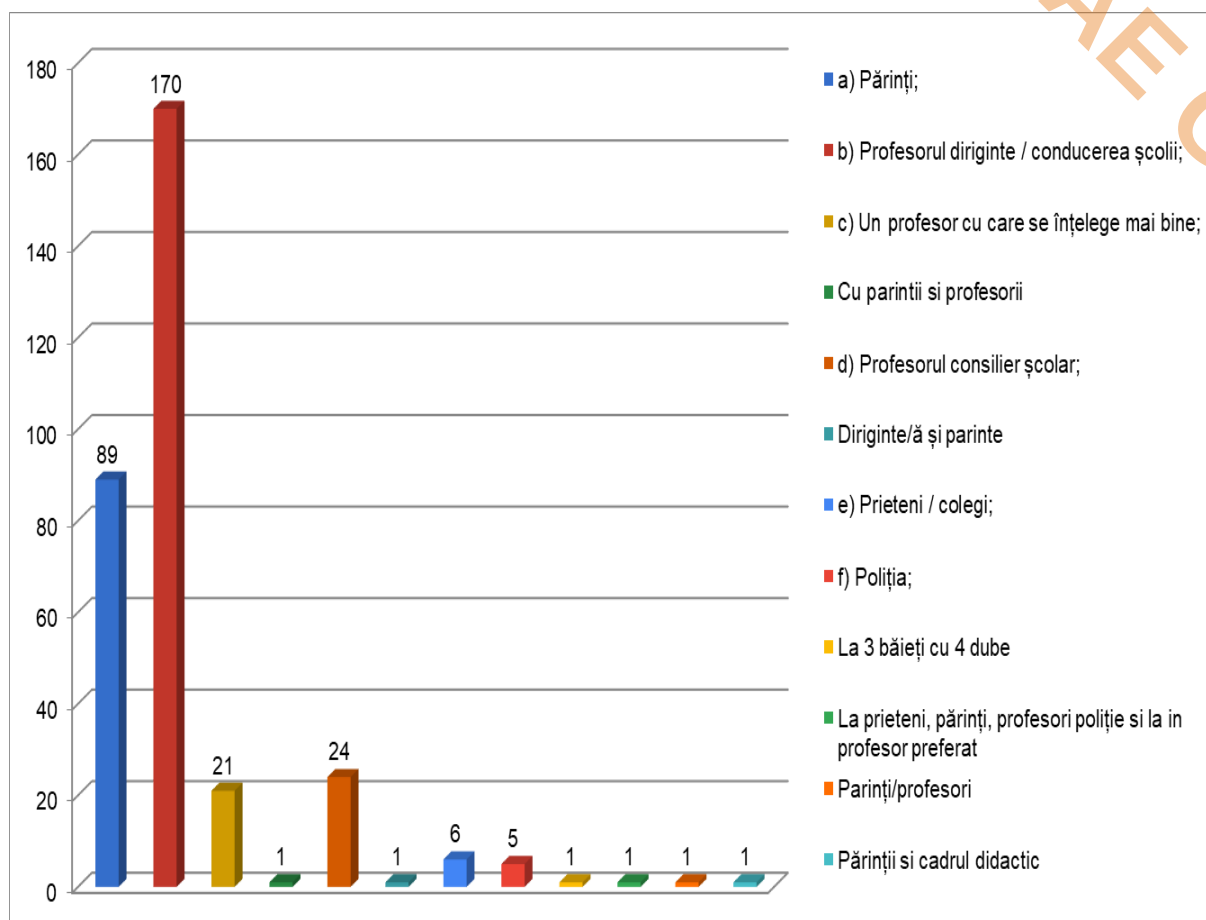

15

Răspunsurile primite la întrebarea 11 conturează și mai clar încrederea pe care elevii o manifestă față de cadrele didactice și conducerea școlii, 170 dintre aceștia mărturisind că trebuie să apeleze la profesorul diriginte / conducerea școlii atunci când sunt implicați în conflicte. Pe locul al doilea în preferințele elevilor sunt părinții 89 răspunsuri, urmând profesorul consilier școlar (24 răspunsuri) sau un profesor cu care elevul se înțelege mai bine (21 răspunsuri). Analiza datelor sugerează faptul că școala, prin toți actorii educaționali, poate juca un rol esențial în diminuarea producerii comportamentelor violente.

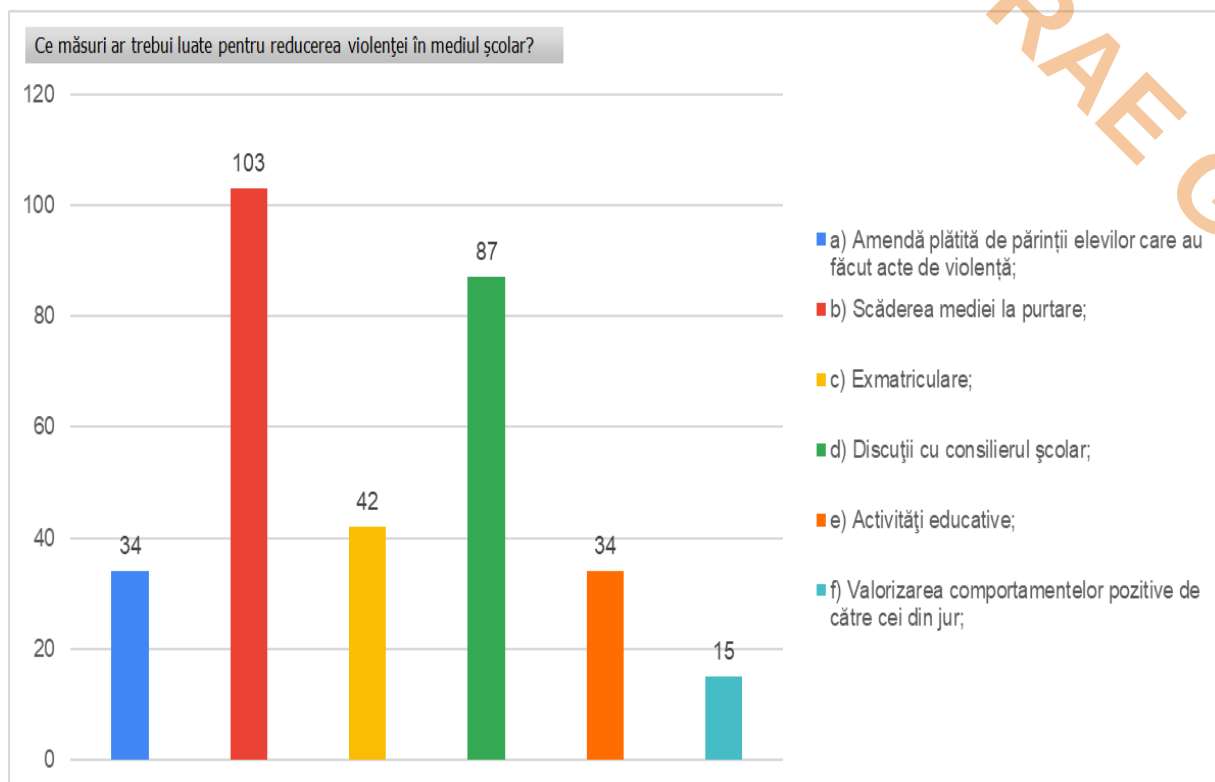
La cine crezi că trebuie să apeleze un elev atunci când este implicat în conflicte?

Principalele măsuri pentru a reduce violența în mediul școlar, în opinia elevilor, sunt:

- ✓ Scăderea mediei la purtare - 103 răspunsuri;
- ✓ Discuții cu consilierul școlar - 87 răspunsuri;
- ✓ Exmatriculare - 42 răspunsuri;
- ✓ Activități educative - 34 răspunsuri;
- ✓ Amendă plătită de părinții elevilor - 34 răspunsuri;
- ✓ Valorizarea comportamentelor pozitive - 15 răspunsuri.

Putem remarca, din această distribuție a răspunsurilor, faptul că, pe lângă scăderea mediei la purtare, 26 % dintre elevi acordă o importanță sporită activităților de consiliere în reducerea comportamentelor violente, ceea ce trebuie să reprezinte un punct de plecare în stabilirea și derularea unor proiecte și campanii în acest sens.

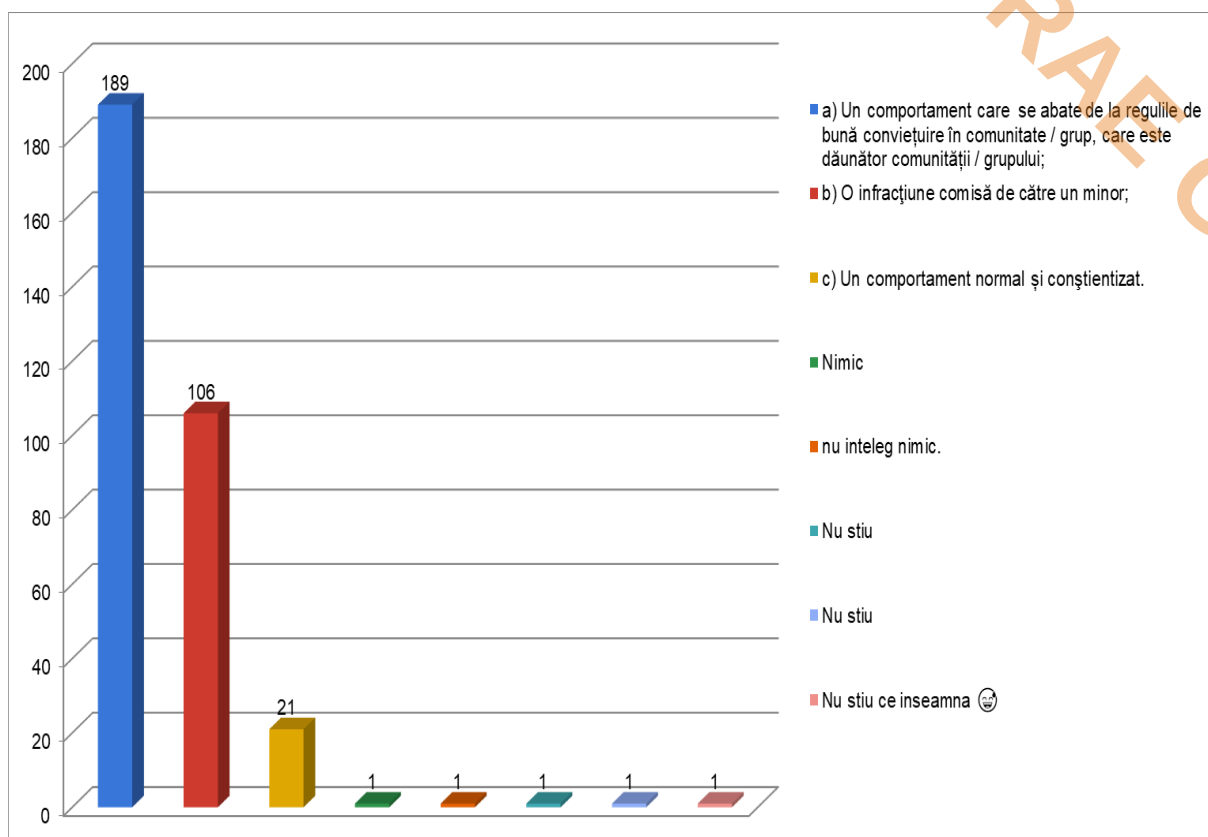

SECȚIUNEA II. PERCEPȚIA ELEVILOR FAȚĂ DE DELINCVENȚA JUVENILĂ

Cea de-a doua secțiune a chestionarului urmărește să identifice modalitatea în care elevii de gimnaziu înțeleg termenul de „delincvență juvenilă”, precum și modalitățile de producere și prevenire a comportamentelor delincvente.

1. Ce înțelegi prin termenul de delincvență juvenilă ?

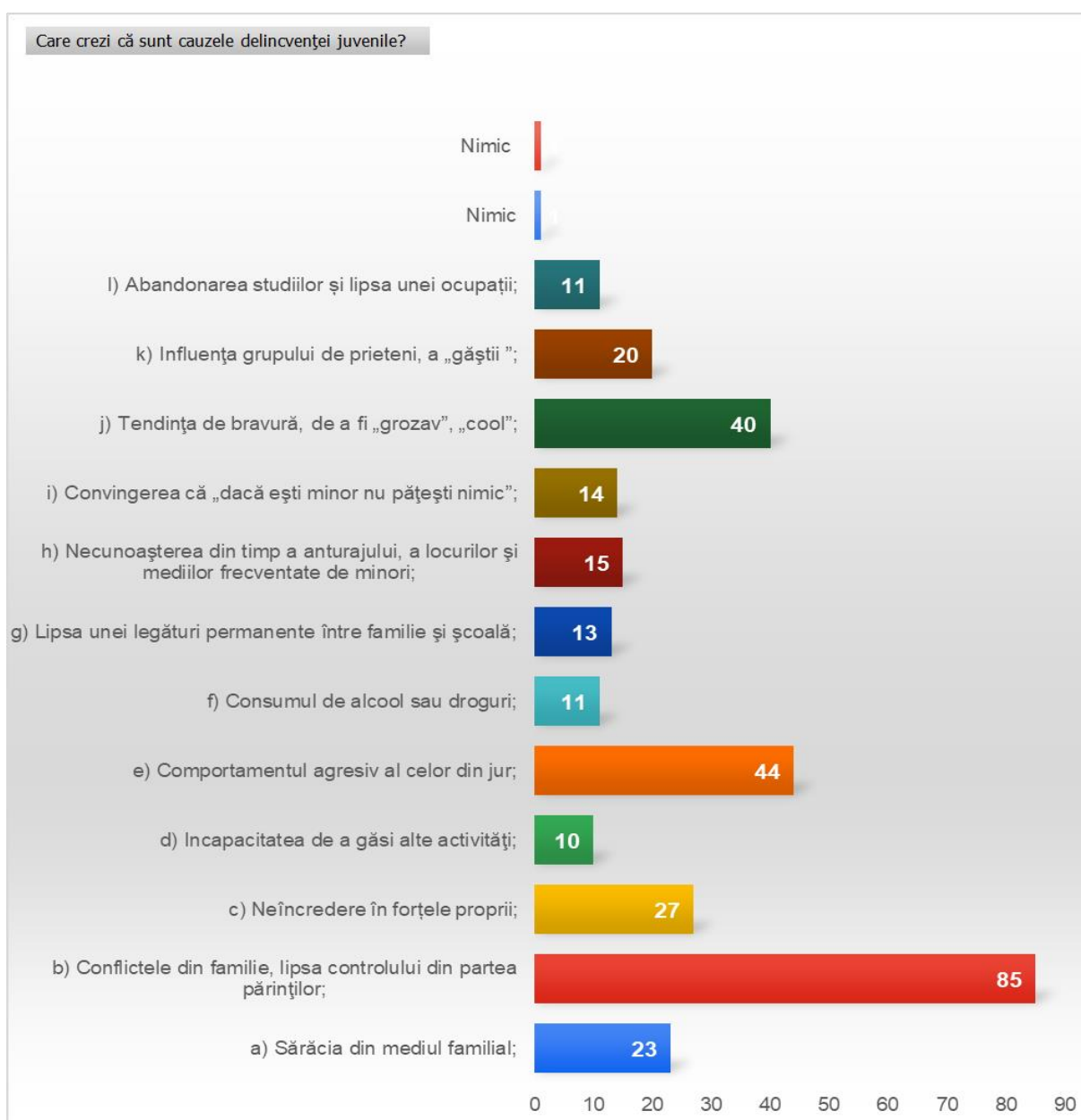
Prima întrebare a secțiunii oferă informații privitoare la definirea conceptului. Astfel, putem observa faptul că 189 de elevi consideră că este „un comportament care se abate de la regulile de bună conviețuire în comunitate / grup, care este dăunător comunității / grupului”, 106 elevi îl percep ca fiind „o infracțiune comisă de către un minor” și doar 21 de elevi îl percep ca fiind „un comportament normal și conștientizat”. Este de remarcat faptul că s-au înregistrat și 5 răspunsuri prin care elevii au mărturisit că nu știu / nu înțeleg termenul. Observă astfel, că deși cei mai mulți elevi reușesc să înțeleagă conceptul de delincvență juvenilă, este necesar să prezentăm în activitățile realizate pe această temă mai amănunțit semnificația acestuia, astfel încât elevii să poată conștientiza implicațiile sociale asociate termenului.

Principalele cauze ale delincvenței juvenile (răspuns la itemul 2, secțiunea II), identificate de către participanții la studiu, sunt, după cum observăm, conflictele din familie, lipsa controlului din partea părinților, dar și comportamentul agresiv al celor din jur sau tendința de bravură. Prin urmare, din perspectiva elevilor, principala cauză este influența familiei, ea având un rol esențial în formarea socială a individului, mai ales până la această vârstă (12-15 ani), când influența anturajului nu este încă suficient de puternică. Astfel, lipsa controlului din partea părinților asupra vieții copilului, experiența relațiilor violente în familie, lipsa relațiilor călduroase și de încredere cu părinții, răceala emoțională și coeziunea scăzută între membrii familiei sau lipsa susținerii reciproce pot fi cauze directe ale apariției comportamentelor violente / delincvenței juvenile.

Este necesar, prin urmare, să ne implicăm în consilierea familiei prin implementarea unor programe de educație parentală, dar și prin asigurarea de măsuri de monitorizare a familiilor vulnerabile astfel încât să putem monitoriza și remedia influența negativă a familiei în formarea comportamentelor prosoziale.

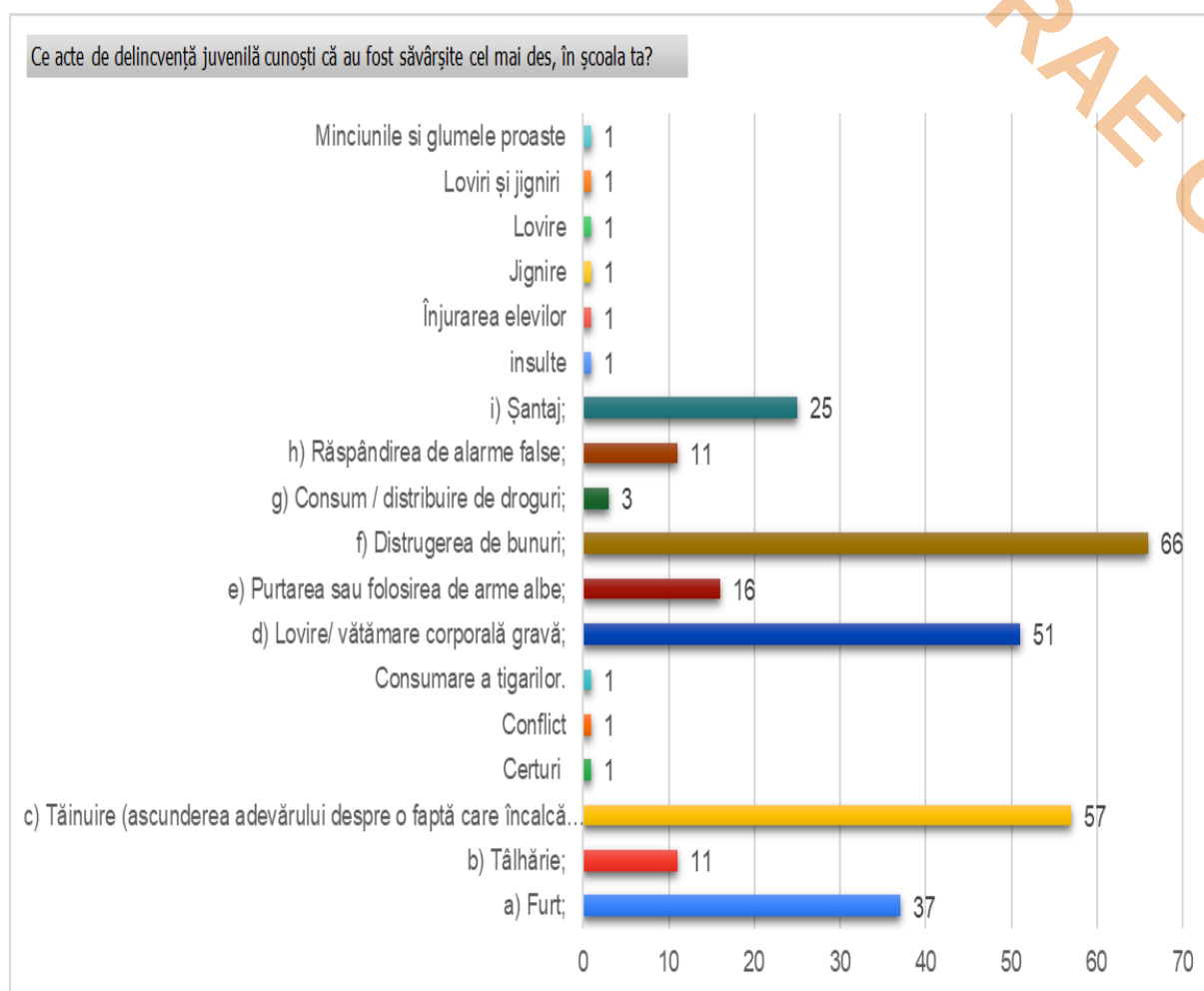
Care crezi că sunt cauzele delincvenței juvenile?	
a) Sărăcia din mediul familial;	7,30%
b) Conflictele din familie, lipsa controlului din partea părinților;	26,98%
c) Neîncredere în forțele proprii;	8,57%
d) Incapacitatea de a găsi alte activități;	3,17%
e) Comportamentul agresiv al celor din jur;	13,97%
f) Consumul de alcool sau droguri;	3,49%
g) Lipsa unei legături permanente între familie și școală;	4,13%
h) Necunoașterea din timp a anturajului, a locurilor și mediilor frecventate de minori;	4,76%
i) Convingerea că „dacă ești minor nu pățești nimic”;	4,44%
j) Tendința de bravură, de a fi „grozav”, „cool”;	12,70%
k) Influența grupului de prieteni, a „găștii”;	6,35%
l) Abandonarea studiilor și lipsa unei ocupații;	3,49%
Nimic	0,32%
Nimic	0,32%
Grand Total	100,00%

Principalele acte de delincvență identificate de către elevi în școala lor au fost mai ales distrugerea bunurilor; tăinuire; lovire sau furt (acestea înregistrând procente de peste 10 %) după cum reiese și din tabelul / graficul realizat.

Dacă analizăm aceste răspunsuri în raport cu răspunsurile înregistrate în prima secțiune a chestionarului, observăm faptul că, deși elevii au perceput școala ca un mediu sigur, aici identifică fapte pe care le consideră delincvente, dar, se pare, nu neapărat violente la adresa persoanei (distrugere de bunuri, tăinuire sau furt). Este necesar astfel, să ne axăm în prezentările / activitățile realizate cu elevii pe delimitarea conceptuală a acestor forme de delincvență și implicațiile sociale și morale pe care acestea le au astfel încât să putem contura în mod eficient modalitățile de prevenire.

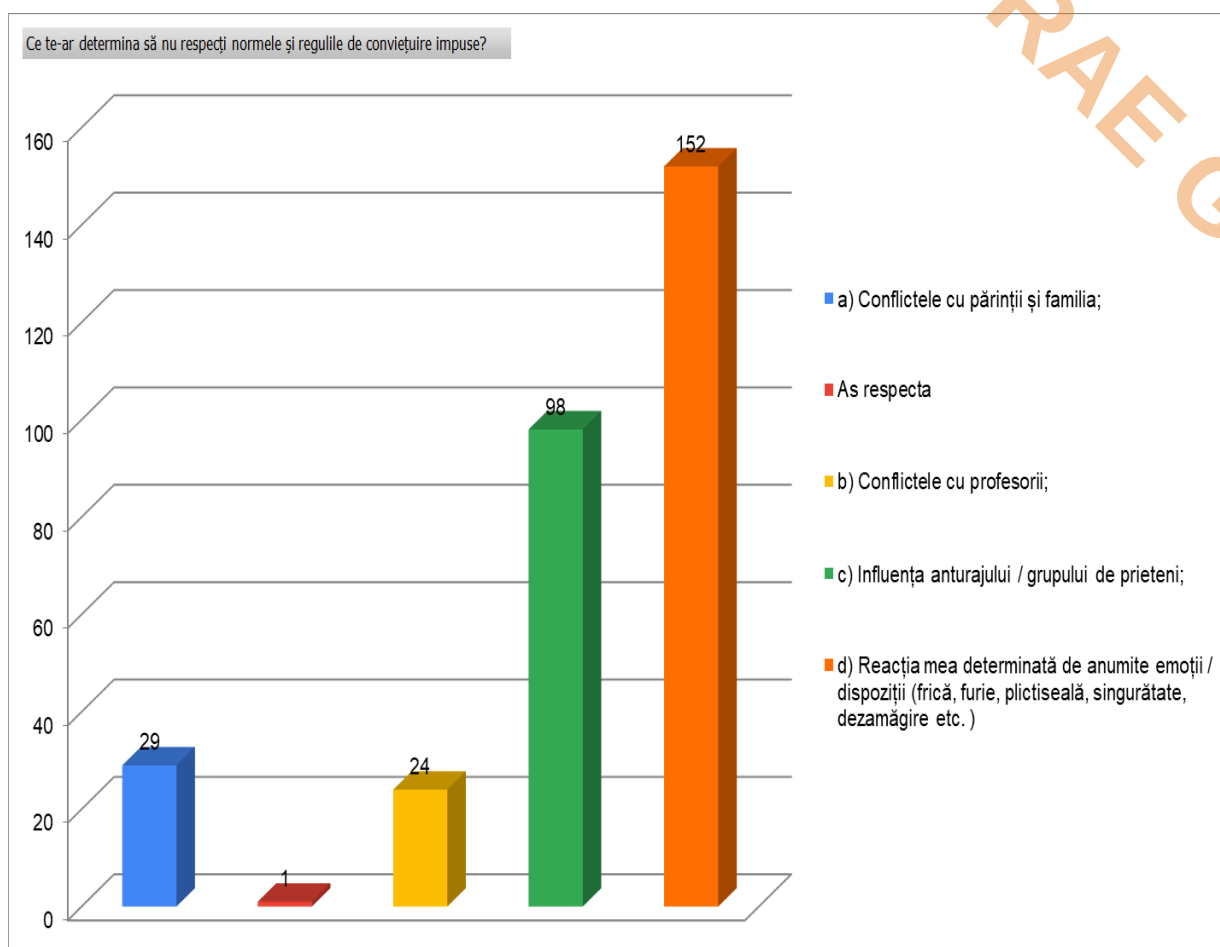
Ce acte de delincvență juvenilă cunoști că au fost săvârșite cel mai des, în școala ta?	
a) Furt;	12,94%
b) Tălhărie;	3,85%
c) Tăinuire (ascunderea adevărului despre o faptă care încalcă legea);	19,93%
Certuri	0,35%
Conflict	0,35%
Consumare a țigarilor.	0,35%
d) Lovire/ vătămare corporală gravă;	17,83%
e) Purtarea sau folosirea de arme albe;	5,59%
f) Distrugerea de bunuri;	23,08%
g) Consum / distribuire de droguri;	1,05%
h) Răspândirea de alarme false;	3,85%
i) Șantaj;	8,74%
insulte	0,35%
Înjurarea elevilor	0,35%
Jignire	0,35%
Lovire	0,35%
Loviri și jigniri	0,35%
Minciunile și glumele proaste	0,35%
Grand Total	100,00%

Privitor la motivele care i-ar putea determina să nu respecte normele sociale, elevii au considerat că cele mai importante cauze pot fi:

- ✓ Reacția mea determinată de anumite emoții / dispoziții- 152 răspunsuri;
- ✓ Influența anturajului - 98 răspunsuri;
- ✓ Conflictele cu părinții și familia - 29 răspunsuri;
- ✓ Conflictele cu profesorii - 24 răspunsuri.

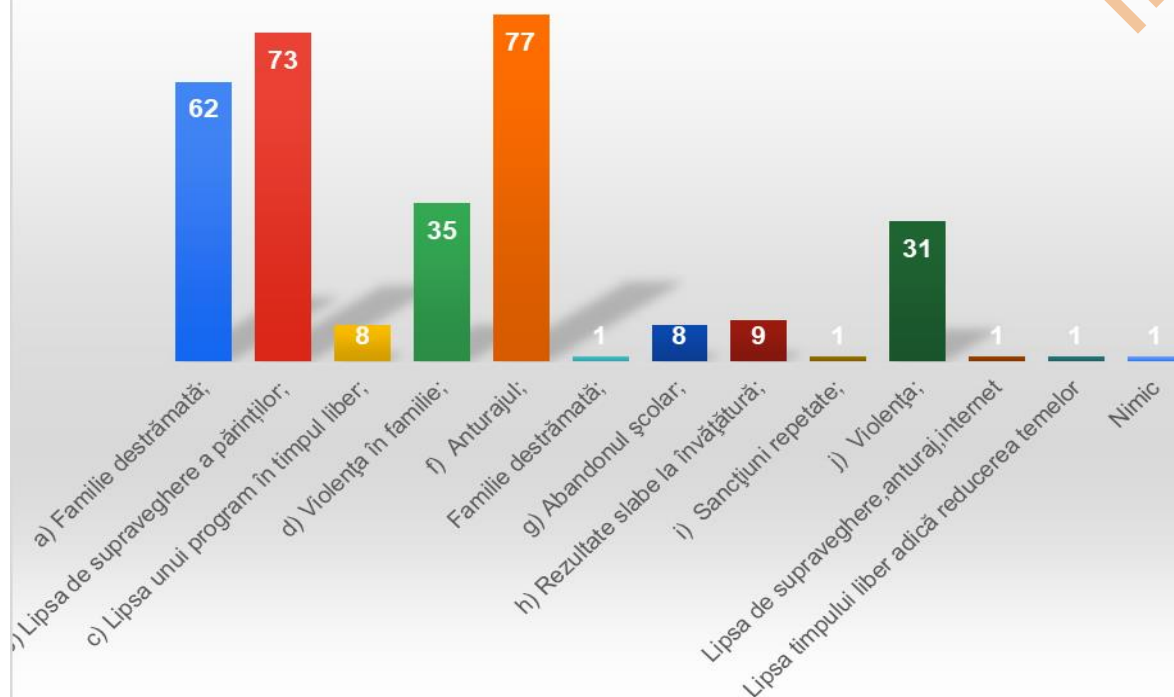
Au existat și elevi care au menționat faptul că nimic nu i-ar putea determina să încalce normele sociale impuse, ceea ce demonstrează faptul că elevii au reușit să își interiorizeze normele de comportament, devenind astfel valori personale după care se ghidează în viață.

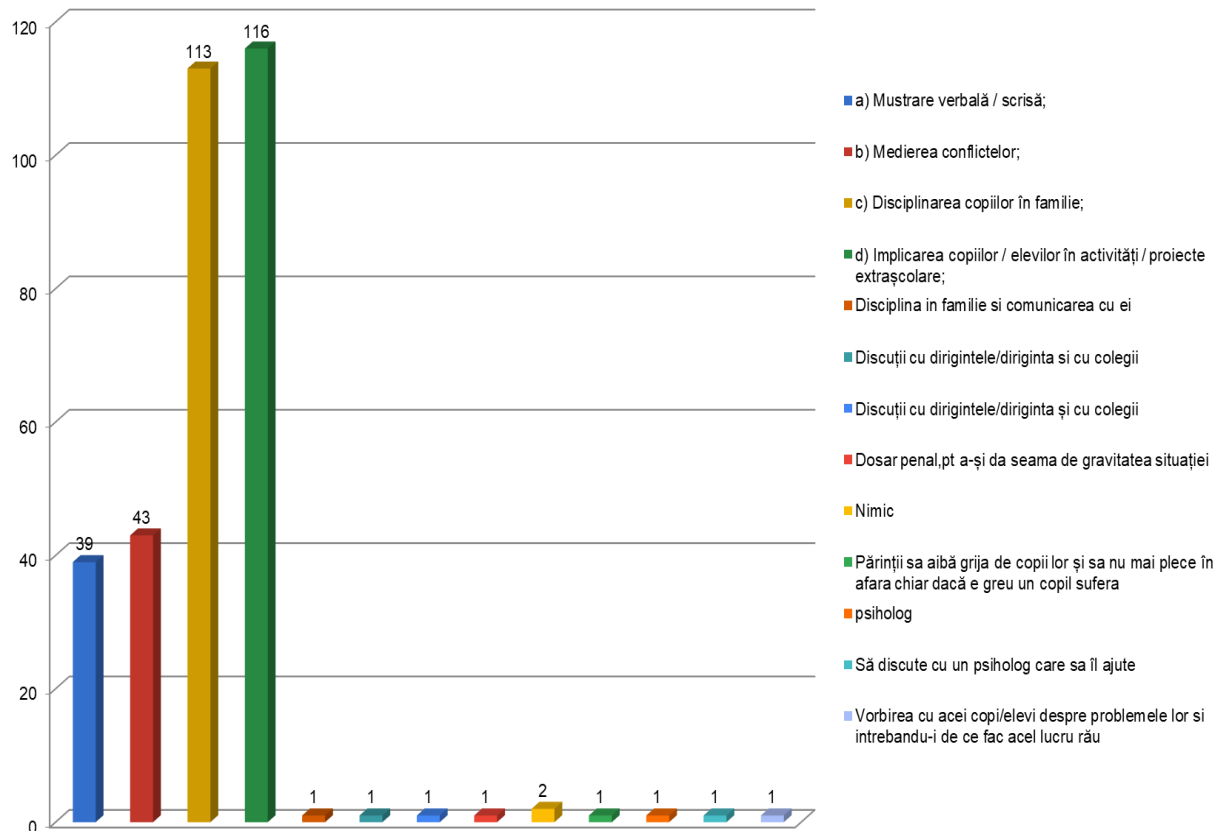
Elevii consideră că principalii factori care pot determina producerea unor acte cu caracter delincvent în rândul elevilor sunt mai ales familia în proporție de aprox. 55 % (lipsa de supraveghere a familiei - 23,7 %, familia destrămată - 20,2 % și violența în familie 11,1 %) și anturajul (25 %). Vedem astfel faptul că se păstrează tendința de raportare la familie în privința comportamentelor delincvente, mai ales dacă analizăm și modalitățile de prevenire considerate de elevi ca fiind eficiente, unde s-au identificat 113 pentru varianta „disciplinarea copiilor în familie”.

Cu toate acestea, principala metodă de prevenire este considerată a fi „implicarea copiilor / elevilor în activități / proiecte extrașcolare” - 116 răspunsuri, dar și medierea conflictelor sau mustrarea verbală / scrisă” (43 răspunsuri, respectiv 39 răspunsuri), reieșind încă o dată rolul central al școlii în prevenirea apariției diverselor forme de delincvență juvenilă.

Care credeți că sunt factorii care conduc la comiterea actelor cu caracter delinvent de către elevi:

Ce metode de prevenire crezi că ar trebui să fie aplicate pentru a reduce numărul minorilor care comit infracțiuni?

Școala poate contribui la prevenirea apariției comportamentelor delincvente prin:

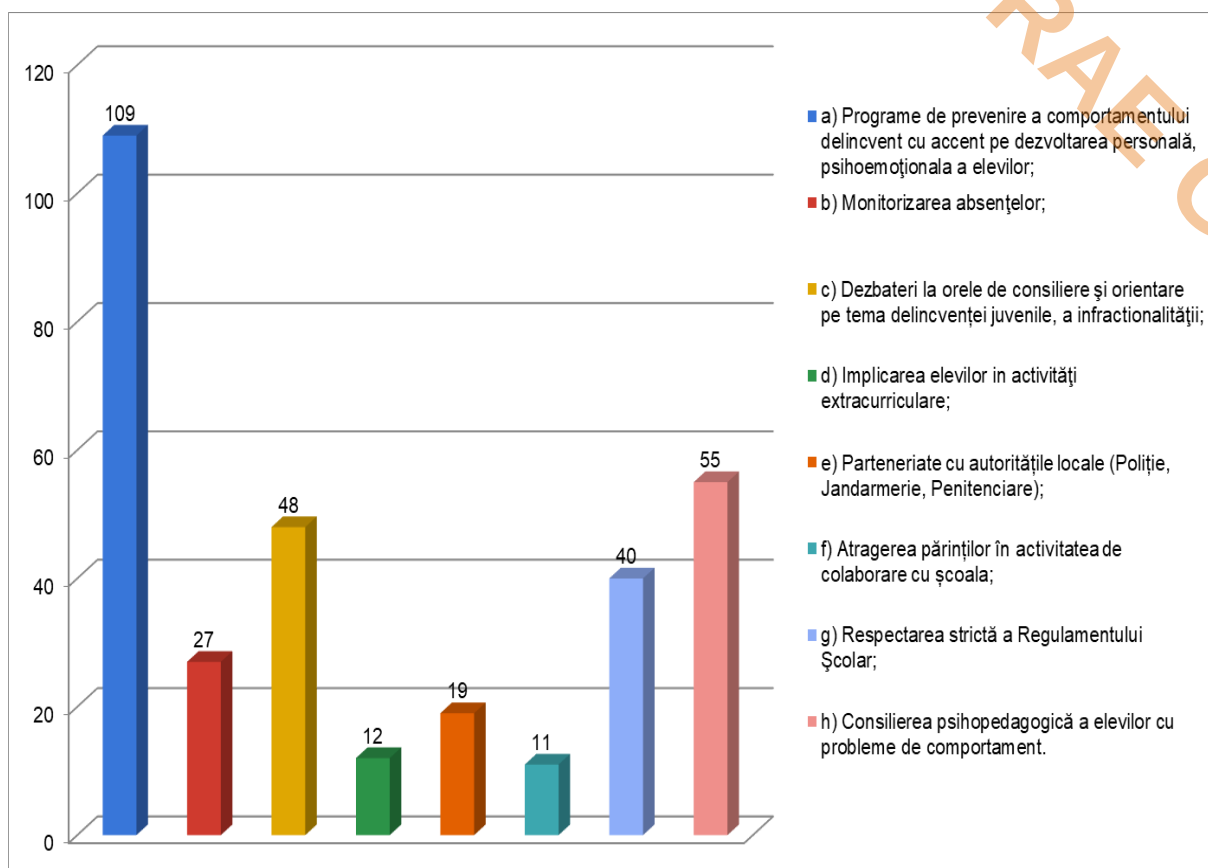
- ✓ Programe de prevenire a comportamentului delincvent cu accent pe dezvoltarea personală / psihoemoțională a elevilor - 109 răspunsuri;
- ✓ Consilierea psihopedagogică a elevilor cu probleme de comportament - 55 răspunsuri;
- ✓ Dezbateri pe tema delincvenței juvenile - 48 răspunsuri;
- ✓ Respectarea strictă a Regulamentului Școlar - 40 răspunsuri;
- ✓ Monitorizarea absențelor - 27 răspunsuri.

Identificăm din analiza răspunsurilor oferite importanța pe care profesorul consilier școlar o are, din perspectiva elevilor, în diminuarea apariției comportamentelor delincvente, astfel încât este util de realizat activități eficiente în colaborare cu comunitatea locală.

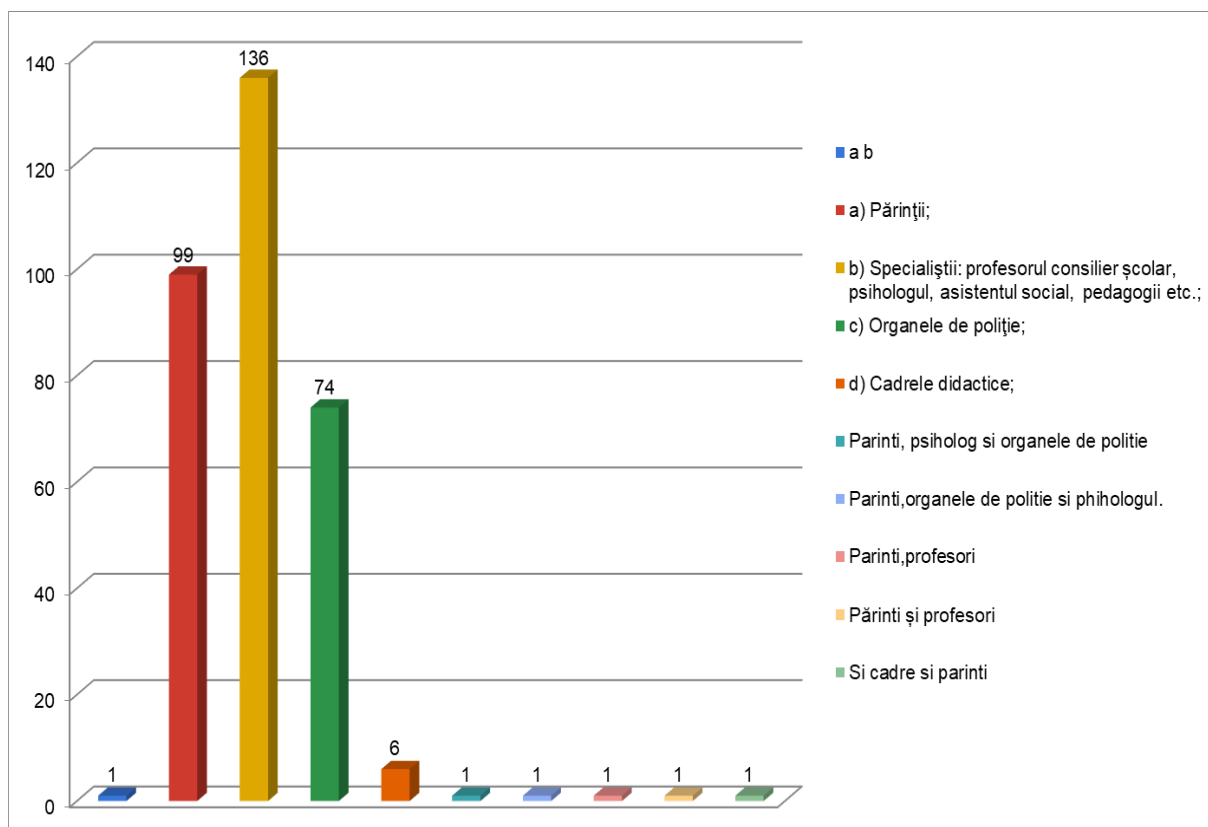
Un alt aspect din care putem realiza rolul pe care consilierul școlar poate să îl joace, prin stabilirea unor parteneriate eficiente școală-familie-comunitate, în prevenirea încălcării normelor de către minori, este distribuția răspunsurilor la întrebarea „Cine crezi că trebuie să intervină în cazul minorilor care comit infracțiuni?”. Răspunsurile înregistrate au fost:

- ✓ Specialiștii: profesorul consilier școlar, psihologul, asistentul social etc. - 136 răspunsuri;
- ✓ Părinții - 99 răspunsuri;
- ✓ Organele de poliție - 74 răspunsuri.

Prin urmare, observăm rolul major atribuit specialiștilor (inclusiv consilierului școlar), alături de familie sau poliție, astfel încât parteneriatele de lucru în aceste cazuri pot fi extrem de importante, dacă toți actorii implicați își îndeplinesc în mod real atribuțiile.

Cine crezi că trebuie să intervină în cazul minorilor care comit infracțiuni?

CONCLUZII FINALE

Din analiza tuturor datelor înregistrate în cadrul acestui studiu putem foarte ușor desprinde următoarele concluzii:

- ✓ Elevii consideră școala un mediu destul de sigur, iar încrederea în personalul școlii (cadre didactice, profesor diriginte, conducerea școlii etc.) este foarte mare, fiind considerat primul agent la care elevii apelează în cazul apariției unor comportamente violente;
- ✓ Principala formă de violență întâlnită este cea verbală;
- ✓ Familia reprezintă principala cauză de apariție a comportamentelor violente, aceasta reprezentând și modalitatea cea mai bună de control comportamental;
- ✓ Anturajul / grupul de prieteni începe să aibă o influență tot mai mare fiind o sursă potențială de influență negativă;
- ✓ Activitățile extrașcolare, dezbaterile și activitățile de consiliere pot juca un rol decisiv în combaterea comportamentelor violente și a delincvenței juvenile;
- ✓ Parteneriatul familie-școală-comunitate trebuie să reprezinte o relație permanentă și funcțională, în care copilul / elevul să fie punctul central, iar consolidarea comportamentelor prosoziale un deziderat;
- ✓ Profesorul consilier școlar trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor elevilor cu programe și proiecte care să asigure o puternică apropiere de elevi, precum și modalități eficiente de autocunoaștere, management al emoțiilor, al timpului etc;
- ✓ Măsurile luate de autorități în cazul apariției unor comportamente violente trebuie să fie ferme, dar pozitive, axate pe dezvoltarea ulterioară prosoțială a elevului și nu pe frânarea posibilităților de corectare și integrare socială.

Director CJRAE Gorj,

Întocmit,
Prof. consilier școlar,

